

ÅRSRAPPORT 2019

DEN NORSKE KIRKE - NORGGA GIRKU

Nord-Hålogaland bispedømmeråd - Davvi-Hålogalánda bismagodderaðđi

Foto:

Kong Oskar IIs kapell: Clemensfranz, CC BY-SA 3.0. Wikimedia Commons

Bibelovertrekking i Kautokeino: Johan Mathis Gaup, Det Norske Bibelselskap

Klimapilegrimsseilas i Brøstadbotn: Nord-Hålogaland bispedømme

Kors i Nesseby: Nord-Hålogaland bispedømme

Innhold

1 LEDERS BERETNING	4
2 INTRODUKSJON TIL BISPEDØMMET OG HOVEDTALL	6
2.1 Omtale av bispedømmet og samfunnsoppdraget	6
2.2 Organisasjonsstruktur	7
2.3 Volumtall	8
3 ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	10
3.1 Gudstjenesteliv	11
3.1.1 Den norske kirke som folkekirke og oppslutningen om denne	11
3.1.2 Vigselse	13
3.1.3 Gravferd	13
3.1.4 Samisk kirkeliv.....	14
3.1.5 Kvensk kirkeliv	16
3.2 Dåp og trosopplæring	17
3.2.1 Trosopplæringstilbud 0-18 år	17
3.2.2 Ungdomsdemokrati	23
3.3 Kunst og kultur	24
3.3.1 Kunst- og kulturuttrykk i kirken.....	24
3.3.2 Åpne kirker.....	26
3.4 Folkekirken engasjerer seg i samfunnet	27
3.4.1 Diakoni.....	27
3.4.2 Fellesskapstilbud til nye i Norge	29
3.4.3 Religionsdialog	29
3.4.4 Kirkens digitale nærvær	30
3.4.5 Kirkens synlighet	31
3.4.6 Samarbeid kirke/skole	32
3.4.7 Samarbeidsråd for kristne kirker i Barentsregionen	33
3.4.8 Beredskap.....	34
3.4.9 Misjon	34
3.5 Flere finner sin plass i kirkelig arbeid	36
3.5.1 Rekruttering til vigslede stillinger	36
3.5.2 Frivillighet.....	40
3.5.3 Kirkelige medarbeidere trives i jobben	41
3.5.4 Tilbud for unge i menigheten	42
3.6 Kirken som demokrati og organisasjon	43
3.6.1 Kirkevalg.....	43
3.6.2 Administrative kostnader i organisasjonen.....	43
3.7 Biskopens virksomhet	44
4 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN	46
4.1 HMS/Arbeidsmiljø	46
4.2 Likestilling	47
4.3 Vurdering av mislighetsrisiko	48
5 VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER	49
6 ÅRSREGNSKAP	51

1 LEDERS BERETNING

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har i 2019 jobbet for å realisere kirkens visjon: "Mer himmel på jord". Det er et mangesidig bilde som må tegnes når vi skal skissere hvorvidt vi har lyktes med dette.

Flere mennesker gikk på gudstjeneste i Nord-Hålogaland i 2019 enn i 2018. Samtidig kom det færre deltagere på hver gudstjeneste på søn- og helligdager, og økningen skyldes at det var flere deltagere på andre gudstjenester i løpet av året. Om vi ser tallene for flere år sammen virker det som det er en generell tendens at gudstjenebesøket går ned, uten at det er en sterk eller entydig tendens.

Bispedømmets økonomiske status er beskrevet i kapittel 6 Årsregnskap. Som i 2018 har vi et mindreforbruk.

Bispedømmet har vært preget av vakanser i 2019. Mange stillinger har stått uten fast bemanning, men har blitt betjent av vikarer i kortere eller lengre perioder. Dette skaper mangel på kontinuitet. Det har i tillegg ført til harde prioriteringer. Flere prestestillinger har stått ledige i lang tid. Samtidig har administrasjonen hatt langtidssykemelding og vakanser. Dette har skapt et stort press på organisasjonen. Vi berømmer de ansatte i alle ledd for måten dette har blitt løst. En gledelig utvikling har vært at det i etterkant av bevilgningen til diakonstillinger som kom over statsbudsjettet har blitt opprettet flere diakonstillinger i bispedømmet. Disse stillingene har blitt bemannet med gode folk.

Bibelselskapet lanserte den nye bibeloversettelsen på nordsamisk i 2019 med en stor markering i Kautokeino. Dette er en milepæl og et uvurderlig bidrag til kirkelivet i hele bispedømmet, men selvsagt særlig for de samisktalende.

Antall sokn som har tatt i bruk samisk språk i gudstjenestene øker stadig, og bare rundt ti menigheter har ennå ikke tatt det i bruk. Vi holder fast ved målet om at alle soknene skal bruke samisk i sine gudstjenester. I vårt bispedømme er det få prester som har god språkkompetanse i samisk. Det er behov for en kompetanseøkning i presteskapet.

Vi jobber på bispedømmeplan med å finne gode rammer for arbeidet med kvensk kirkeliv, i hovedsak gjennom bispedømmerådets utvalg for kvensk kirkeliv. Bispedømmerådet har i 2019 gitt støtte til et prosjekt knyttet til innsamling av kvenske salmer, og prosjektet nærmer seg fullføring.

Et satsingsområde i 2019 var menighetenes beredskap for kriser og store ulykker. Det ble arrangert kurs for alle prostier, og over hele bispedømmet har det blitt jobbet bevisst med lokale beredskapsplaner. Dette er et område som krever stadig oppfriskning, og kursvirksomheten i 2019 kan ikke være en engangshendelse.

Samarbeidsrådet for Kristne Kirker i Barentsregionen (SKKB) er et viktig organ for Nord-Hålogaland bispedømme, og biskop Olav Øygard er leder for rådet. Særlig i en tid der forholdet mellom Russland og Vesten er preget av mistro, er det vanskelig å overvurdere betydningen av et organ som SKKB. Spenningene på grunn av splittelsen internt i Den ortodokse kirke merkes fremdeles i SKKB, men arbeidet mellom kirkene fortsetter. I 2019 besøkte delegasjoner fra Nord-Hålogaland bispedømme, Luleå stift og Oulo stift Murmansk i

den ortodokse påsken, og feiret påske sammen med den nye metropolitten i Murmansk, metropolit Mitrofan. I november var det nytt besøk i Murmansk, da for å være med på innvielse av en luthersk kirke i byen. Dette var en stor begivenhet for den lutherske kirke på Nordkalotten, og en hilsen fra den russisk-ortodokse kirke viste også at det økumeniske arbeidet bærer frukter.

Oppslutningen om konfirmasjon er stabil i vårt bispedømme. Det samme gjelder oppslutning om dåp. Dåpstallene har gått kraftig ned om man ser tallene i et lenger perspektiv, men de siste 3 årene har tallene stabilisert seg. Våre trosopplæringstiltak når ikke ut til barn og unge i så stor grad som vi skulle ønske. Det er da nødvendig å spørre seg om det store fokuset på avgrensede tiltak i trosopplæringen i for stor grad går ut over det kontinuerlige arbeidet i menighetene. I menigheter der det har vært eller er vakanser er det utfordrende å få ressursene til å strekke til. Kanskje bør man nå vurdere å endre den nasjonale trosopplæringsplanen, slik at den kan samsvare bedre med det levde liv i menighetene.

Kirken har få tilbud for ungdom og unge voksne i bispedømmet. Dette er bekymringsfullt, særlig med tanke på rekruttering til kirkelig tjeneste. Vi registrerer at det blir stadig færre frivillige i menighetenes arbeid, og at flere melder om vanskeligheter med å skaffe frivillige.

Kirkemusikk og kulturvirksomhet er et stort og sentralt arbeid i bispedømmet. I 2019 ble det arrangert flere konserter enn i 2018, samtidig som besøkstallet gikk noe ned. I læstadianske områder registrerer vi en endring i bruken av kirkerommet, der lokale kirkemusikere arrangerer salmekonserter og andre kulturarrangementer i kirker hvor det ikke tidligere har vært tradisjon for dette. Disse erfaringene viser viktigheten av faglig kompetanse og stabilitet i stillinger, slik at også lokalkunnskapen får vokse frem.

I juni gjennomførte biskopen, i samarbeid med SMM sentralt, en klimapilegrimsseilas fra Hillesøy utenfor Tromsø til Trondenes i Harstad. Underveis ble det holdt gudstjenester og arrangert foredrag, temakvelder, pilegrimsvandring og møter med politikere og næringsliv. I alle sammenhenger stod klimasaken på dagsorden. Seilasen fikk god mediedekning og vi opplevde at menighetene langs seilingsleia bidro med gode og godt besøkte arrangementer.

Arbeidet med ny bispekåpe til Nord-Hålogaland biskop har blitt videreført i 2019. Det ble avholdt en konkurranse som ble vunnet av tekstilkunster Åse Eriksen. Hun vever en kåpe inspirert av grenvev fra Manndalen, en vevtradisjon med røtter i både norsk, samisk og kvensk kultur. Kåpen skal innvies i pinsen 2020.

Tromsø, 28.02.2020.

Olav Øygard
biskop

Marta Kristine Ims
bispedømmerådsleder

2 INTRODUKSJON TIL BISPEDØMMET OG HOVEDTALL

2.1 Omtale av bispedømmet og samfunnsoppdraget

Hålogaland bispedømme ble utskilt fra Nidaros bispedømme i 1804. Inntil 1952 omfattet bispedømmet Nordland, Troms og Finnmark fylker. Nord-Hålogaland bispedømme ble opprettet i 1952 ved at Hålogaland bispedømme ble delt og er i dag ett av 11 bispedømmer i Norge.

Bispedømmerådet har 11 medlemmer, inkludert én nordsamisk representant. Sammen med de andre bispedømmerådene utgjør rådet Kirkemøtet. Biskopene utgjør Bispemøtet. I perioden fra 1952 til i dag har Nord-Hålogaland bispedømme hatt 7 biskoper.

Tilknytningsform

Nord-Hålogaland bispedømme er fra 01.01.2017 en enhet i rettssubjektet Den norske kirke.

Myndighet og ansvarsområde

Myndighet og ansvarsområde for biskop og bispedømmerådet følger blant annet av Kirkeloven, Gravferdsloven, ulike forskrifter samt tjenesteordning for biskop, prost og menighetsprest. Tilsetningsreglementet samt økonomiinstruksen og tildelingsbrev er også viktige dokument som sier mye om myndighet og ansvarsområde.

Bispedømmet ledes av to organ: biskopen og bispedømmerådet. Det er felles administrasjon ledet av stiftsdirektør med kontorsted i Tromsø. Bispedømmerådet skal ha sin oppmerksomhet rettet mot alt som kan vekke og nære det kristne livet i menighetene. Rådet skal fremme samarbeid mellom de ulike menighetsråd og andre lokale grupper innen bispedømmet. Bispedømmerådet fordeler statlig tilskudd til trosopplæring og særskilte stillinger innen diakoni og undervisning. Bispedømmerådet kan opprette og nedlegge stillinger innenfor tildelt ramme. Det tilsetter proster, menighetsprester, prostiprester samt fengselsprest og studentprest. I tillegg er bispedømmerådet arbeidsgiver for de tilsatte ved bispedømmekontoret og samiske kirketolker. Biskopen leder prestatjenesten og stiftsdirektør er utøvende myndighet for bispedømmerådet og er daglig leder for bispedømmeadministrasjonen.

Overordnet mål

Bispedømmeråd og biskop har lagt til grunn de mål og føringer som er gitt av Kirkemøtet og Kirkerådet. Visjonsdokumentet "Mer himmel på jord" legges til grunn for virksomheten og aktivitetene.

De områdene som er mest synlige er:

- Prestetjeneste
- Gudstjenester og kirkelige handlinger
- Dåp, trosopplæring og undervisning
- Kirkemusikk og kultur
- Diakoni
- Misjon
- Tilskuddsforvaltning, godkjenningssaker og oppgaver knyttet til gravferdslov og forskrift.

Samarbeid med andre

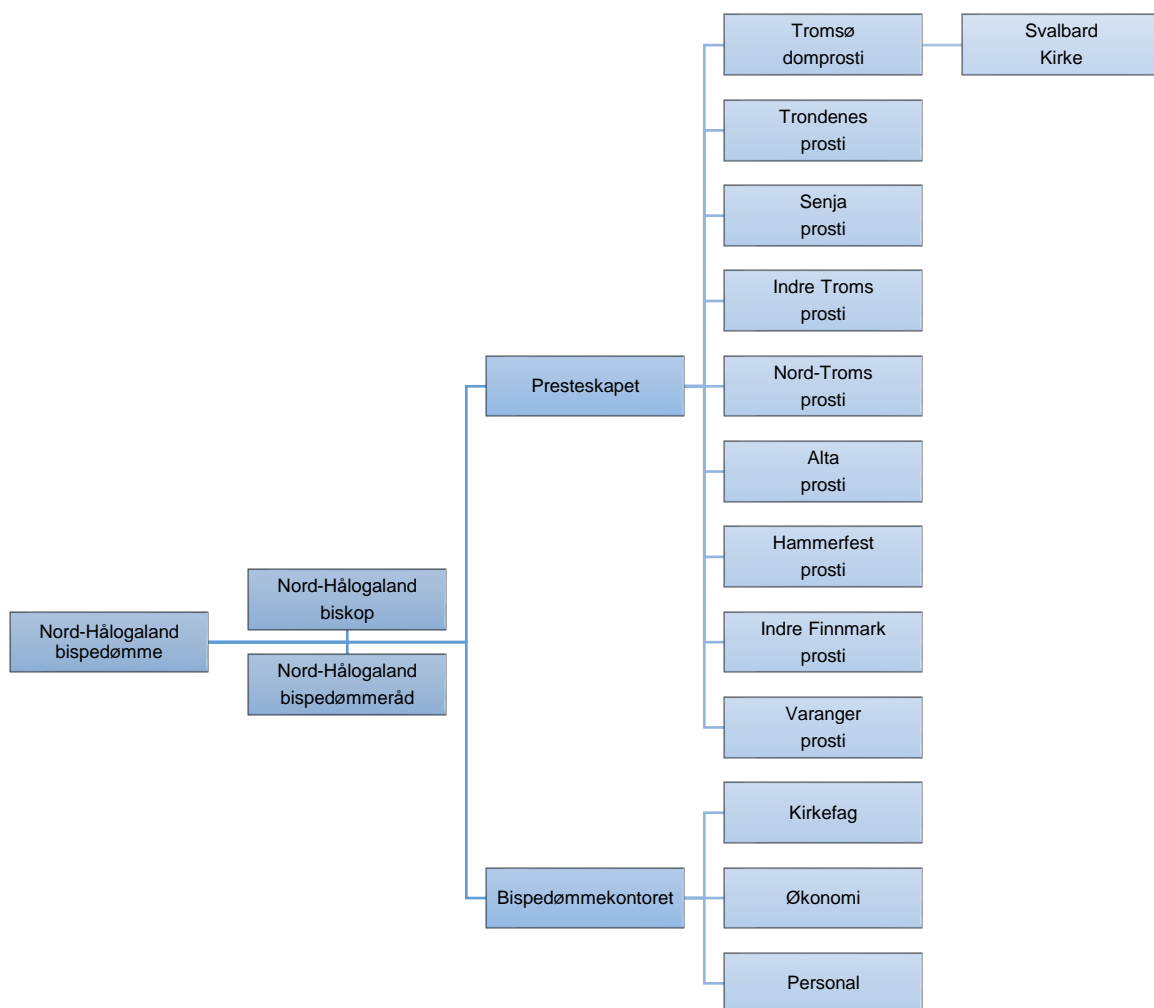
I Nord-Hålogaland bispedømme er det 61 sokn fordelt på 43 kommuner. I 2019 bestod Troms fylke av 24 kommuner og Finnmark av 19 kommuner.

Bispedømmerådet samarbeider med kristelige organisasjoner og har et formelt samarbeid med misjonsorganisasjonene som er tilknyttet SMM (samarbeid for menighet og misjon). Videre er bispedømmerådet medlem av Samarbeidsrådet for Kristne Kirker i Barentsregionen (SKKB). SKKB ble etablert i 1996 på initiativ fra Nord-Hålogaland bispedømme. Et samarbeid mellom de nordligste bispedømmene i de lutherske kirkene i Norge, Sverige og Finland, og Den russisk ortodokse kirke i Russland. Senere har flere stift sluttet seg til samarbeidet. I dag er det ni stift som er medlem i SKKB. Biskop Olav Øygard er leder av SKKB.

Svalbard kirke

Svalbard kirke ligger under Nord-Hålogaland bispedømme, men på grunn av deres særegne rettslige status leverer de egen årsrapport. Denne ligger som vedlegg til vår årsrapport.

2.2 Organisasjonsstruktur

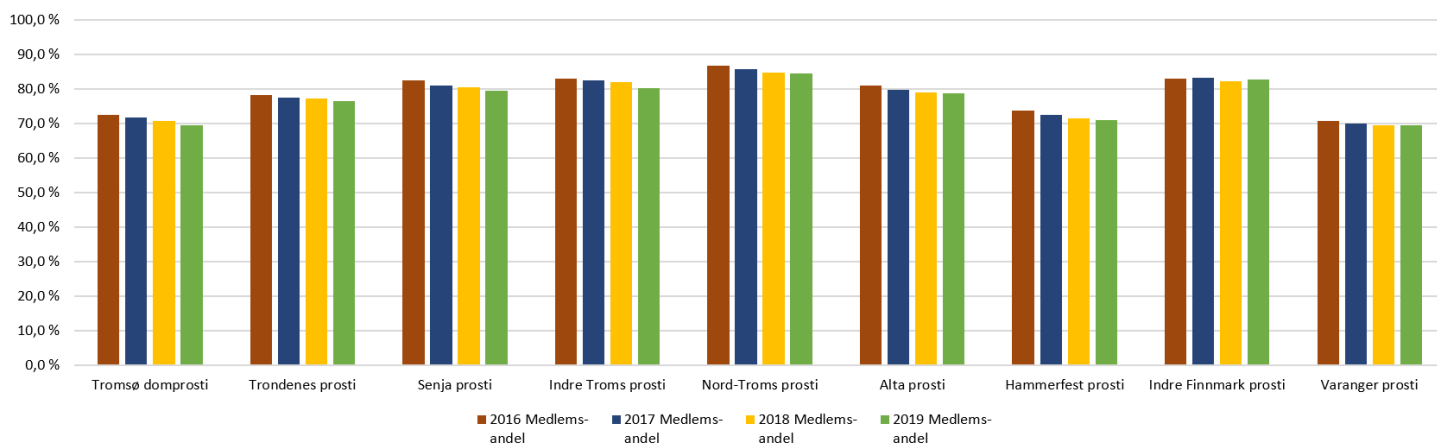

2.3 Volumtall

Volumtall for bispedømmet:

Prosti	Antall sokn	2015			2016			2017			2018			2019		
		Medlemmer i Dnk	Antall innbyggere	Medlemsandel	Medlemmer i Dnk	Antall innbyggere	Medlemsandel	Medlemmer i Dnk	Antall innbyggere	Medlemsandel	Medlemmer i Dnk	Antall innbyggere	Medlemsandel	Medlemmer i Dnk	Antall innbyggere	Medlemsandel
Tromsø domprosti	10	55 153	74 790	73,7 %	54 896	75 762	72,5 %	55 039	76 814	71,7 %	55 075	77 901	70,7 %	54 727	78 901	69,4 %
Trondenes prosti	13	26 064	33 227	78,4 %	26 043	33 305	78,2 %	25 821	33 394	77,3 %	25 637	33 239	77,1 %	25 345	33 174	76,4 %
Senja prosti	6	16 241	19 473	83,4 %	16 144	19 599	82,4 %	15 966	19 706	81,0 %	15 815	19 684	80,3 %	15 610	19 629	79,5 %
Indre Troms prosti	6	16 519	19 718	83,8 %	16 383	19 742	83,0 %	16 273	19 756	82,4 %	16 131	19 717	81,8 %	15 798	19 685	80,3 %
Nord-Troms prosti	6	13 914	16 005	86,9 %	13 809	15 922	86,7 %	13 674	15 962	85,7 %	13 503	15 958	84,6 %	13 345	15 813	84,4 %
Alta prosti	4	17 904	21 928	81,6 %	17 889	22 102	80,9 %	17 871	22 451	79,6 %	17 811	22 598	78,8 %	17 774	22 627	78,6 %
Hammerfest prosti	7	13 750	18 444	74,5 %	13 578	18 438	73,6 %	13 423	18 516	72,5 %	13 257	18 532	71,5 %	13 102	18 474	70,9 %
Indre Finnmark prosti	5	11 311	13 390	84,5 %	11 189	13 483	83,0 %	11 186	13 467	83,1 %	11 086	13 477	82,3 %	11 068	13 382	82,7 %
Varanger prosti	5	15 617	21 843	71,5 %	15 386	21 735	70,8 %	15 182	21 715	69,9 %	14 989	21 560	69,5 %	14 835	21 382	69,4 %
= Sum	62	186 473	238 818	78,1 %	185 317	240 088	77,2 %	184 435	241 781	76,3 %	183 304	242 666	75,5 %	181 604	243 067	74,7 %

Medlemsandel i fht. folketal

Utvalgte volumtall:

Tabellen viser volumtall for bispedømmets aktiviteter siste 5 år.

Volumtallene kommenteres nærmere i del III.

Volumtall for bispedømmet	2015	2016	2017	2018	2019
Antall døpte	1 803	1 573	1 544	1 409	1 428
Antall konfirmerte	2 116	1 904	1 891	1 791	1 717
Antall kirkelige vigslar	379	356	374	377	332
Antall kirkelige gravferder	1 946	1 963	1 906	1 853	1 964
Antall gudstjenester totalt	4 347	4 429	4 148	3 992	4 029
Samlet antall gudstjenestedeltakere	300 064	293 374	281 957	276 589	277 622

Kilde: Volumtall prostene, SSB, Statistikkheftet 2019

Utvalgte nøkkeltall fra Årsregnskapet 2019:

Tabellen viser nøkkeltall basert på informasjon fra del VI Årsregnskapet, for de 5 siste år.

Nøkkeltall for årsregnskapet	2015	2016	2017	2018	2019
Antall årsverk	96,4	93,7	90,3	104,8	100,85
-herav prestedtjeneste	79,7	78	74,1	85	85
Samlet tildeling post 01/budsjettgruppe 1A	81 406 000	82 098 000	85 506 000	84 361 000	88 946 000
Driftsutgifter	83 778 092	88 905 886	84 800 000	80 383 000	87 805 585
Lønnsandel av driftsutgifter	80,3 %	80,2 %	88,0 %	85,0 %	80,6 %
Andel lønn brukt i prestedtjenesten					70,8 %
Lønnsutgifter pr årsverk	698 230	760 522	826 311	649 976	702 134

Som følge av skillet Stat-Kirke og endring fra kontantprinsipp til regnskapsprinsipp er regnskapstallene for årene 2017 – 2019 i liten grad sammenlignbare med tidligere år.

Som følge av endring i måte å tildele og regnskapsføre pensjonskostnader vil tall i linjene 3 - 7 for 2017 ikke være direkte sammenlignbare med tilsvarende tall for 2018 og 2019.

"Antall årsverk" er beregnet ulikt i 2017 i fht. 2018 og 2019. For 2017 er årsverktallet kun antall fast ansatte, mens det for 2018 og 2019 er antall stillingshjemler uavhengig av vakanser og midlertidig ansatte som er brukt.

3 ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

Den norske kirkes samfunnsoppdrag er å være en landsdekkende folkekirke. Kirken skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke og være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier. Den norske kirke skal tilby trosopplæring til alle døpte barn.

De strategiske målene for bispedømmerådets arbeid er gitt av Kirkemøtet. Analysen av tallene gir en rapport på måloppnåelsen for 2019:

- Gudstjenestelivet blomstrer
- Flere søker dåp og trosopplæring
- Kunst og kulturuttrykk er en del av kirkelivet
- Kirken engasjerer seg i samfunnet
- Flere finner sin plass i kirkelig arbeid
- Kirken har en demokratisk og velfungerende organisasjon

Årsrapporten reflekterer målbare indikatorer i henhold til kirkemøtets og bispedømmets oppsatte mål. Tallene vi bruker er i hovedsak hentet fra Kirkerådets statistikkhefte. Om vi bruker andre tall, vil dette bli kommentert i teksten.

Tendenser i rapporteringstallene viser en relativt jevn tendens fra 2018 til 2019. Det er en viss økning i gudstjenestebesøk, dåpsandelen går litt opp mens konfirmasjonsprosenten synker svakt. Målene om at oppslutning om gudstjenesten, vigsel, dåp og trosopplæringen skal holdes oppe kan oppleves som ambisiøse, men på bakgrunn av de innrapporterte tallene i fra 2019 er det ikke urealistiske mål.

Bispedømmet har jobbet målrettet ut fra de ressurser det til enhver tid har vært tilgang til. I neste avsnitt oppsummeres resultater og måloppnåelse for 2019.

3.1 Gudstjenesteliv

3.1.1 Den norske kirke som folkekirke og oppslutningen om denne

Mål: Oppslutningen om gudstjenestene øker og gudstjenestetilbudet holdes oppe
Indikator: *Gudstjenestedeltakelse og gudstjenestefrekvens*

Målet om økt oppslutning om gudstjenestene er delvis nådd.
Målet om at gudstjenestetilbudet skal opprettholdes er nådd.

Antall gudstjenester og deltakere

Gudstjenester på søn.- og helligdager	2016	2017	2018	2019	Endring 2018-2019
Antall gudstjenester	3 073	2 868	2808	2844	1,3%
Antall deltakere	217 121	204 083	202 332	190 976	-5,6%
Antall deltakere pr gudstjeneste	70,7	71,1	72,1	67,2	-4,9

Kilde: Statistikkheftet 2019

Gudstjenestedeltakelse, alle gudstjenester	2016	2017	2018	2019	Endring 2018-2019
Antall gudstjenester	4 329	4 148	3 992	4029	0,9%
Antall deltakere	293 374	281 957	276 589	277 622	0,4%
Antall deltakere pr gudstjeneste	67,8	67,3	69,3	68,9	-0,4

Kilde: Statistikkheftet 2019

Det er gledelig å registrere at det var flere gudstjenester og flere gudstjenestedeltakere i Nord-Hålogaland bispedømme i 2019. Statistikken viser ikke de store endringer, men det er noen tendenser som kan utledes av materialet.

Det er synkende oppslutning om gudstjenester på søn- og helligdager. På fire år har oppslutningen om disse gudstjenestene sunket med hele 26 145. Gjennomsnittstallet for antall deltakere er nå på 67,2, -en nedgang på nesten fem prosent fra året før. Tendensen er svært tydelig og gjør et spesielt stort utslag det siste året med over 11 000 færre gudstjenestebesøk. Dette til tross for at antall søn- og helligdagsgudstjenester viser en liten økning og ligger relativt stabilt på vel 2 800 gudstjenester de tre siste år. Det kan dermed antas at dette representerer en endring i folks adferd på søn- og helligdager og at dette rammer gudstjeneste- og felleskulturen i helg og høytid.

Gjennomsnittstallet for antall deltakere på alle gudstjenester er 68,9. Dette er en nedgang på 0,4% fra året før. Det er riktignok høyere enn tidligere år men nedgangen kan ses som en tendens da gjennomsnittstallet synker til tross for økende antall gudstjenester. Dette kan derfor være en bekreftelse på at gudstjenestedeltakelsen i et lengre tidsperspektiv går ned.

Etter at perioden med vakansestyling og reduserte ressurser for prestedtjenesten ble opphevet i 2018, var det grunn til å tro at fjoråret skulle bli mer som et normalår, og statistikken bekrefter dette. At gudstjenestetallet nå øker beror sannsynligvis på at prestedekningen er noe bedret. Problemet med å få kvalifiserte søkere til ledige prestedstillinger er imidlertid stadig økende. Dette gjelder ikke bare for stillinger i sogn med lavt folketall, men for stillinger generelt i hele bispedømmet. Enkelte proster kommenterer at det fører til lange vakanser og utstrakt bruk av korttidsvikarer. Vikarene gjør en god innsats, men det fører til manglende

kontinuitet i menighetsarbeidet, noe som også går utover gudstjenesteoppslutningen. Domprosten bekrefter dette i sin analyse. Han viser til at oppslutningen om gudstjenester på høytidsdager er synkende. Det ene er at enkelte steder er gudstjenestebesøket på høytidsgudstjenesten 1. juledag så svak at *"den står i fare"*. Dette supplerer han med at "andredagene" som gudstjenestedag i stor grad er avskaffet i Domprostiet.

Tendensen bekreftes fra også andre prostier og det er derfor grunn til å tro at dette er en trend som gjelder hele bispedømmet om det ikke avleses like tydelig som i domprostiet. I Senja prosti er det slik, i et sogn, at etter julaftensgudstjenesten er det ikke flere gudstjenester i julehøytiden. Det kan være ulike årsaker til at "andredagene" utelates som gudstjenestedag. Den mest plausible grunnen kan være at det erfaringsmessig er så lav oppslutning på "andredagene" at menigheten lar være å planlegge gudstjenester og at ansatte får muligheten til å ta ut fridager på disse dagene i høytidene. Fra Hammerfest prosti sies det at "når andredagen kommer er høytiden slutt" og der er det i praksis ikke gudstjenester på 2. dagene. Det samme gjelder for Indre-Troms prosti.

Der hvor andredagene fremdeles har sin berettigelse er i de sogn hvor annekskirkene får sin høytidsgudstjeneste på høytidens andre dag. Dette foregår fremdeles og gjelder først og fremst jul og påske. I pinsen er 2. dagene borte som gudstjenestedag. Dette reiser spørsmålet om, og i tilfelle, hvilken betydning det har for kirkens gudstjenesteliv og kirkens forkynnelse i et lengre perspektiv. Hva fører et bortfall av 2. dagene til? Er dette noe kirken skal være bevisst på og forsøke å gjøre noe med?

Gudstjenestebesøket går ned på søn- og helligdager. Dette kompenseres av en oppgang i både antall gudstjenester og deltakelse på hverdagsgudstjenester. Det er hele 12 563 flere gudstjenestebesøk på hverdagsgudstjenester fra 2018 til i fjor. Selv om økningen i antall gudstjenester totalt ikke er så stor, har oppslutningen om disse gudstjenestene økt såpass at det veier opp for nedgangen på søn- og helligdager, -og vel så det. Dette er merkbart spesielt på Svalbard, Domprostiet og Hammerfest prosti. Det kan være forskjellige årsaker til dette. Enkelte proster antyder at fritidsmønster og hyttekultur i helgene fører til lavere gudstjenestebesøk på søn- og helligdager. Når menighetene i økende grad legger gudstjenester til hverdager kan det være et forsøk på å tilrettelegge for gudstjenester til tidspunkter hvor flere har anledning til å delta. Det kan, også på denne bakgrunn, være verd å reflektere over hva dette gjør med søndagen som gudstjenestedag og felleskapskulturen knyttet opp til det. Er dette et punkt kirken skal etablere en motkultur på og hegne om "den første dag i uken", Kristi oppstandelsesdag, som dagen for menighetens hovedsamling?

Et særtrekk ved gudstjenesteoppslutningen i vårt bispedømme er at i de områder hvor læstadianismen står sterkt og der misjonsorganisasjoner tradisjonelt har hatt godt fotfeste er oppslutningen om gudstjenestelivet og nattverdsøkningen relativt stabil.

At oppslutningen om kirkens gudstjenester går ned er ikke et særtrekk ved Nord-Hålogaland bispedømme eller Den norske kirke. Dette gjelder sannsynligvis mange kirker i vår kulturkrets og kan sees i sammenheng med allmenn sekularisering i samfunnet og kulturen. Domprosten peker på at et målrettet relasjonelt arbeid med barn, unge, eldre og et tydelig kirkelig nærvær i samfunnet kan bøte på noe av dette. Et annet moment, som vi har påpekt før og som etter hvert har fått større tilslutning, er at arbeidet med gudstjenestens innhold og utførelse må intensiveres. Gudstjenesten må ha prioritet og arbeides tverrfaglig med etter høye standarder. Om det er slik at gudstjenestedeltakelsen avhenger av "kvaliteten" på gudstjenesten, så må arbeidet med å heve kvaliteten på innhold og utførelse intensiveres om

tendensen med synkende deltakelse skal snus. Det er grunn til å tro at det som fører til oppslutning om kirkens kunst- og kulturarrangement kan ha overføringsverdi til gudstjenestelivet. Resultatet kan bli økt status for kirkens gudstjenesteliv, økt oppslutning og utbredelse av den kristne tro.

3.1.2 Vigsler

Mål: Flere velger kirkelig vigsel
Indikatorer: Antall kirkelige vigslar

Målet om at flere velger kirkelig vigsel er ikke nådd.

Antall vigslar

Volumtall for bispedømmet	2016	2017	2018	2019	Endring 2018-2019
Antall kirkelige vigslar	356	374	377	332	-11,2%

Kilde: SSB

Det er en nedgang på 45 kirkelige vigslar fra 2018 til 2019. Det er store variasjoner mellom soknene, men tendensen er at kirkelige vigslar taper terreng. Etter lovendringen fra 1. januar 2018, da kommunene overtok ansvaret for borgerlige vigslar, er imidlertid muligheten for å inngå ekteskap ved borgerlig vigsel blitt mer tilgjengelig. Dette kan også ha noe å si for at antallet kirkelige vigslar går tilbake.

3.1.3 Gravferd

Mål: Oppslutning om kirkelig gravferd holdes oppe
Indikatorer: Antall kirkelige gravferder

Målet om at oppslutningen om at kirkelig gravferd holdes oppe er nådd.

Volumtall for bispedømmet	2016	2017	2018	2019	Endring 2018-2019
Antall kirkelige gravferder	1 963	1 906	1 853	1 964	6,0%

Kilde: SSB

Antall kirkelige gravferder er fortsatt høyt og stabilt. Det har økt med 6% fra 2018. Dette skal ikke vektlegges for mye da tallet mest avhenger av naturlige svingninger. Domprostiet, Trondenes og Varanger prosti melder om økt antall kirkelige gravferder. De fleste prostiene melder at kirkelig begravelse er den klart dominerende seremonien i forbindelse med dødsfall. Enkelte prostier har bortimot 100 % av alle begravelser i området.

3.1.4 Samisk kirkeliv

Mål: Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet

Indikator: Antall menigheter som inkluderer samisk språk i lokale gudstjenester

Målet om øke antall menigheter som tar i bruk samisk i gudstjenestelivet er nådd.

X markerer at menigheten har tatt i bruk samisk språk i minst én av sine gudstjenester/kirkelige handlinger i løpet av 2019.

Tromsø domprosti	
Tromsø domkirke	X
Tromsøysund	X
Ullsfjord	X
Kroken	X
Elverhøy	X
Grønnåsen	X
Kvaløy	X
Hillesøy	X
Sandnessund	
Karlsøy	
Svalbard	X

Senja prosti	
Lenvik	X
Sørreisa	X
Dyrøy	X
Tranøy	
Berg	

Indre Troms prosti	
Målselv	X
Øverbygd	X
Salangen	X
Lavangen	X
Bardu	X
Balsfjord/Malangen	X

Hammerfest prosti	
Hammerfest	X
Lebesby/Kjøllefjord	X
Nordkapp	X
Kvalsund	X
Kokelv	X
Måsøy	
Gamvik	X

Trondenes prosti	
Trondenes	X
Grytøy	X
Bjarkøy og Sandsøy	X
Sandtorg	X
Harstad	X
Kanebogen	X
Ibestad	
Andørja	
Skånland	X
Astafjord	X
Tovik	X
Kvæfjord	X
Gratangen	X

Nord-Troms prosti	
Lyngen	X
Storfjord	X
Kåfjord	X
Nordreisa	X
Skjervøy	X
Kvænangen	X

Alta prosti	
Alta	X
Talvik	X
Loppa	
Hasvik	X

Indre Finnmark prosti	
<u>Karasjok</u>	X
<u>Kautokeino</u>	X
<u>Tana/Polmak</u>	X
<u>Nesseby</u>	X
<u>Porsanger</u>	X

Varanger prosti	
<u>Vadsø</u>	X
<u>Sør-Varanger</u>	X
<u>Vardø</u>	
<u>Båtsfjord</u>	X
<u>Berlevåg</u>	

52 av 61 menigheter (85 %) har i løpet av 2019 brukt samisk i sine gudstjenester; noe som er en økning på 3 sokn fra 2018. I Nord-Hålogaland bispedømme er det et mål at alle menigheter skal ha noe samisk i sine gudstjenester, og på bakgrunn av dette er målet fortsatt ikke nådd. Tallet de siste årene har likevel vært økende. Det er tilbudt kurs i samisk fra bispedømmerådet til prostiene. Denne satsingen har medvirket til at de lokale aktørene i gudstjenestelivet våger å ta i bruk samisk i sine menigheter.

Det er gledelig å se at alle menigheter i Indre Troms fortsatt bruker samisk i gudstjenestene. Dette henger sammen med at prosten fulgte biskopens anmodning om å bruke samisk i gudstjenestene og satte inn et tiltak om at alle menigheter skulle bruke samisk i gudstjenestene i Indre Troms prosti.

Mål: Øke bevissthet og kunnskap om samisk kultur og språk hos kirkelig ansatte i samiske områder

Indikator: Andel kirkelig ansatte som deltar på kurs og seminarer knyttet til samisk språk og kultur

Målet om økt bevissthet og kunnskap om samisk kultur og språk hos kirkelig ansatte i samiske områder er nådd.

Biskopen arrangerte i 2019 det årlige sameprestet møtet for å samtale om aktuelle utfordringer og gi hjelp til prestene/tolkene i områder med samisk tilknytning.

Det ble i 2019 tilbudt samiskkurs for prester i Nord-Hålogaland. Det ble gjennomført noen enkeltkurs for et par av prestene i bispedømmet. Dette kurset er med og ivaretar målet om økt språklig og kulturell kompetanse hos kirkelig ansatte som arbeider i bispedømmet. Det er svært viktig at bispedømmerådet opprettholder gode ordninger for de prester som ønsker å studere samisk språk og kultur på høyskolenivå eller ved lokale språksentre rundt om i bispedømmet.

Rådgiver i samisk kirkeliv har årlige møter med "Utvalg for samisk kirkeliv" og der drøftes aktuelle problemstillinger og strategier for å øke synligheten av det samiske i vårt bispedømme. Det har i tillegg blitt gjennomført foredrag med fokus på samisk kirkeliv under prostisamlinger rundt omkring i bispedømmet.

Per i dag er det kun 2 prester i bispedømmet som behersker samisk flytende. Dette er en diakonal utfordring med tanke på at samer skal få et tilbud om sjelesorg på deres eget morsmål. Kirketolkene gjør et viktig arbeid for å ivareta disse behovene. Det bør derfor være fokus på videreutdanning og rekruttering til kirketolkjenesten slik at dette behovet kan ivaretas på en forsvarlig måte i framtiden.

Arbeidet med å oversette Bibelen til nordsamisk ble fullført i 2019. Dette er et arbeid som har pågått i mer enn 30 år og er en stor begivenhet i Sápmi. Forrige oversettelse ble gjort i 1895 og behovet har vært stort for å få på plass en mer forståelig og kontemporær utgave. Den trykte "Biibbal" ble lansert i Kautokeino, og dette ble behørig feiret med jubileumsdager og foredrag fra ulike aktører innenfor samisk kirkeliv i august 2019. Her deltok både biskoper fra Sverige, Norge og Finland og festen kulminerte med en jubileumsgudstjeneste i Kautokeino kirke søndag 25. august. Her ble det lest mange tekster fra den nye Bibelen og biskopene fra de ulike områder fikk overrakt Bibelen på høytidelig vis i gudstjenesten.

3.1.5 Kvensk kirkeliv

Mål: Vitalisere arbeidet med kvensk kirkeliv

Indikator: *Tilrettelegging for kvensk kirkeliv med hensyn til salmer, liturgi og bibeldeler på kvensk*

Målet med å vitalisere arbeidet med kvensk kirkeliv er delvis nådd.

Kvensk kirkeliv er en liten, men viktig del, av kirkelivet i Nord-Hålogaland bispedømme. Det er grunnleggende viktig for mennesker å kunne feire gudstjeneste på sitt eget morsmål. Kirkelige handlinger og gudstjenesteliv innenfor kvensk kirkeliv er viktige tradisjonsbærere for kvensk språk og kultur. For kvensk kirkeliv er salmer, bibeltekster og liturgi bare i liten grad tilgjengelig. Det er derfor et savn å ikke ha tilgang på slike nødvendige ressurser på kvensk.

Kirkerådet har i brev av 23. april -19 stadfestet en tidligere inngått avtale om at Nord-Hålogaland bispedømmeråd skal ivareta et nasjonalt ansvar for kvensk kirkeliv. Nord-Hålogaland bispedømmeråd har et eget utvalg for kvensk kirkeliv. Det skal nå gjenoppnevnes for nye fireårsperiode. Utvalget lager en handlingsplan som skal behandles og godkjennes av bispedømmerådet.

Salmearbeid: Tredje del av salmeprosjektet "Gamle salmer mot nye tider" ble satt i gang i 2019 med tilskudd fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Prosjektet ble noe nedskalert og nå er bestillingen et salmehefte på ca. 50 kvenske salmer som skal klargjøres til trykking. Salmehefte skal da være en ressurs for menigheter i DnK som ønsker å ta i bruk kvenske salmer i sitt gudstjenesteliv. Hefte skal bestå av dels gamle tradisjonelle kvenske salmer og kjernesalmer fra Norsk salmebok 2013 omsatt til kvensk. Dette vil kunne bidra til å vitalisere kvensk gudstjenesteliv og gjøre gudstjenestene livsnære og relevante og mer i pakt med gudstjenestelivet ellers i Den norske kirke.

Bibeltekster: I forbindelse med kvenske gudstjenester har det blitt omsatt aktuelle bibeltekster fra norsk til kvensk. Disse tekstene skal samles inn. I Sverige foreligger en omsetting av de fire evangeliene til mieänkieli. Det bør ses på om disse tekstene kan tas i bruk innenfor kvensk kirkeliv her i landet.

Liturgi: Det er utarbeidet en del liturgisk materiale med omsetninger og tilrettelegging av høymesseliturgien for bruk på kvensk. Dette er samlet inn og representerer langt på vei en liturgi som følger H-77.

Biskopen har oppfordret til å legge til rette for å markere kvensk kirkeliv i gudstjenester ved salmer, lesninger og bruk av liturgiske ledd på kvensk. Kvenfolkets dag, 16. mars, ble markert med kvenske gudstjenester og bruk av kvenflagget flere steder i bispedømmet. Nord-Hålogaland bispedømmeråd har initiert et arbeid med å arrangere en nasjonal kirkelivskonferanse med kvensk kirkeliv som tema. Konferansen skal ha som mål å sette fokus på og legge en samlende strategi for det videre arbeid med å vitalisere kvensk kirkeliv.

3.2 Dåp og trosopplæring

De fleste menighetene i bispedømmet har nå godkjente trosopplæringsplaner. I 2019 ble det godkjent 1 plan, men det gjenstår fremdeles 8 menigheter uten godkjent plan. Flere av disse har avtaler om midlertidig godkjenning.

3.2.1 Trosopplæringstilbud 0-18 år

Mål: Oppslutning om dåp holdes oppe

Indikator: *Antall døpte av tilhørende*

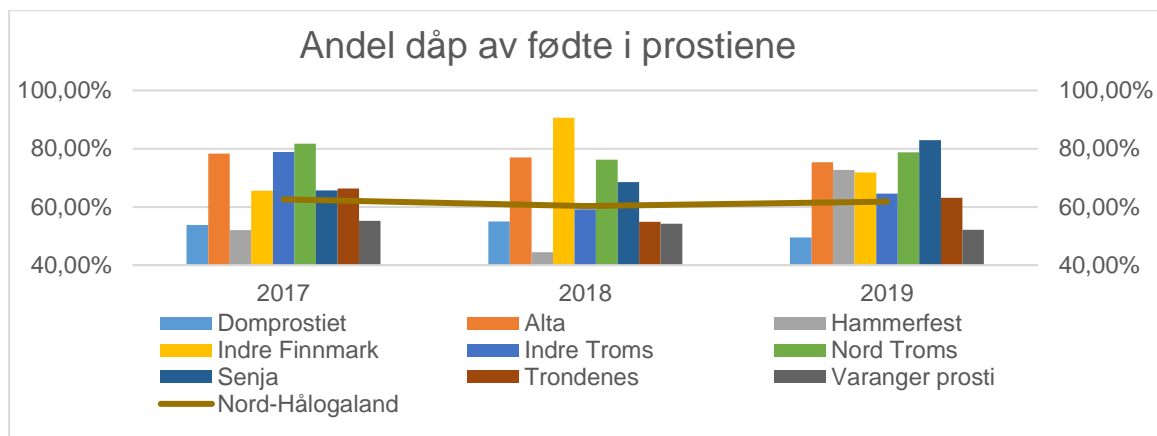
Målet om at oppslutning om dåp holdes oppe er nådd.

Volumtall for bispedømmet	2017	2018	2019
Døpte	1 508	1 410	1 428
Dåpsandel	62,6%	60,3%	61,8%

Prostivis dåpsandel

	2017	2017	2018	2018	2019	2019
	Fødte	Døpte	Fødte	Døpte	Fødte	Døpte
Domprostiet	896	482	869	478	867	429
Dåpsandel		53,8 %		55,0 %		49,5 %
Alta	263	206	244	188	239	180
Dåpsandel		78,3 %		77,0 %		75,3 %
Hammerfest	173	90	187	83	176	128
Dåpsandel		52,0 %		44,4 %		72,7 %
Indre Finnmark	131	86	106	96	117	84
Dåpsandel		65,6 %		90,6 %		71,8 %
Indre Troms	175	138	169	100	161	104
Dåpsandel		78,9 %		59,2 %		64,6%
Nord Troms	120	98	126	96	122	96
Dåpsandel		81,7 %		76,2 %		78,7 %
Senja	181	119	162	111	152	126
Dåpsandel		65,7 %		68,5 %		82,9 %
Trondenes	276	183	295	162	290	183
Dåpsandel		66,3 %		54,9 %		63,1 %
Varanger prosti	192	106	177	96	188	98
Dåpsandel		55,2 %		54,2 %		52,1 %
Nord-Hålogaland	2407	1508	2335	1410	2312	1428
Dåpsandel		62,6 %		60,3 %		61,8%

Kilde: Volumtall fra prostene, Dåpskull-kommunenivå (Kirkerådet)

De siste årene har dåpsandelen av fødte i Nord-Hålogaland bispedømme vært stabile (rundt 62%). Sammenliknet over en lengre periode er det likevel en tydelig trend at dåpstallene går sakte, men sikkert nedover. I 2012 var dåpsandelen 70%, mens den i 2005 var 86%.

Vi ser at det er særlig to prosti som gir utslag på dåpsandelen: Domprostiet og Varanger. I disse prostiene er dåpsandelen rundt 50%. Til sammen utgjør de rundt 45% av folketallet i bispedømmet og det gjør derfor stort utslag i statistikken.

Bildet er likevel ikke entydig negativt, i mer spredtbygde områder, og områder der læstadianismen står sterkt, er dåpsandelen tilsvarende høyere, som f.eks. i Nord-Troms (80-78%). I enkelte prostier er variasjonen mellom årene også større. Noen av prostene trekker fram at dette kan ha sammenheng med en forskyvning mellom fødsels- og dåpsår. Samlet sett er det kun tre av ni prostier som melder en økning i dåpsandelen, og på tross av den svake økningen i andelen på bispedømmenivå, bekrefter dette den synkende tendensen.

Prostene er usikre på i hvilken grad avslutningen av praksisen omkring fødselsmeldinger til kirkekontorene påvirker resultatene, og peker på at kirkens medlemmer aktivt selv henter informasjon når dåp er aktuelt.

I de større byene jobbes det målrettet med å gjøre dåpen mer tilgjengelig. I Harstad noterer prosten at det er en tydelig positiv sammenheng mellom tilbudet om babysang og andelen dåp. I Tromsø ønsker en å prøve ut "drop-in-dåp" i løpet av 2020, og ha et større fokus på tilgjengeliggjøring av dåp.

Domprosten påpeker at det kanskje ikke er manglende bevissthet om dåpstilbudet som er utslagsgivende for om man velger dåp for sitt barn. Prosten i Senja skriver at statistikken viser at flere venter med å la barna døpes, og at flere blir døpt som eldre og/eller konfirmanter fordi foreldre i større grad enn tidligere ønsker å la barn velge dåp selv. Dette, sammen med forhold som at dåpsfesten oppleves dyrere, og som et tyngre ritual som i noe grad har overtatt vigelsens rituelle funksjon, gjør at en også bør vurdere andre typer innsats enn kun arbeid med synliggjøring og tilgjengelighet. Domprosten foreslår at en arbeider med å utvikler det teologiske grunnlaget for dåp videre i en kontekst der mange foreldre ikke velger dåp for sine barn.

Samtidig som det er viktig å arbeide med dåp og dåpstiltak, er det også å forvente at dåpsandelen synker, og vil synke videre i tiden framover som et resultat av den økende sekulariseringen i samfunnet.

Et ensidig fokus på at flere skal velge dåp, gir Den norske kirke en merkantil slagside. Kan det derfor være fornuftig å ha et bredere fokus i arbeidet, som setter dåpen bedre inn den i større sammenheng med trosopplæringstiltak, kontinuerlige tiltak for barn og unge, det generelle gudstjenestearbeidet, og ikke minst arbeidet for unge voksne? Dersom den lokale kirken oppleves som et godt sted for livsfortolkning, og tros- og livshjelp for foreldre, vil vi tro at det er mer naturlig å velge dåp for sine barn.

Mål: Oppslutningen om trosopplæringstiltakene er stabile

Indikator: *Deltakerandel i utvalgte, landsomfattende tiltak*

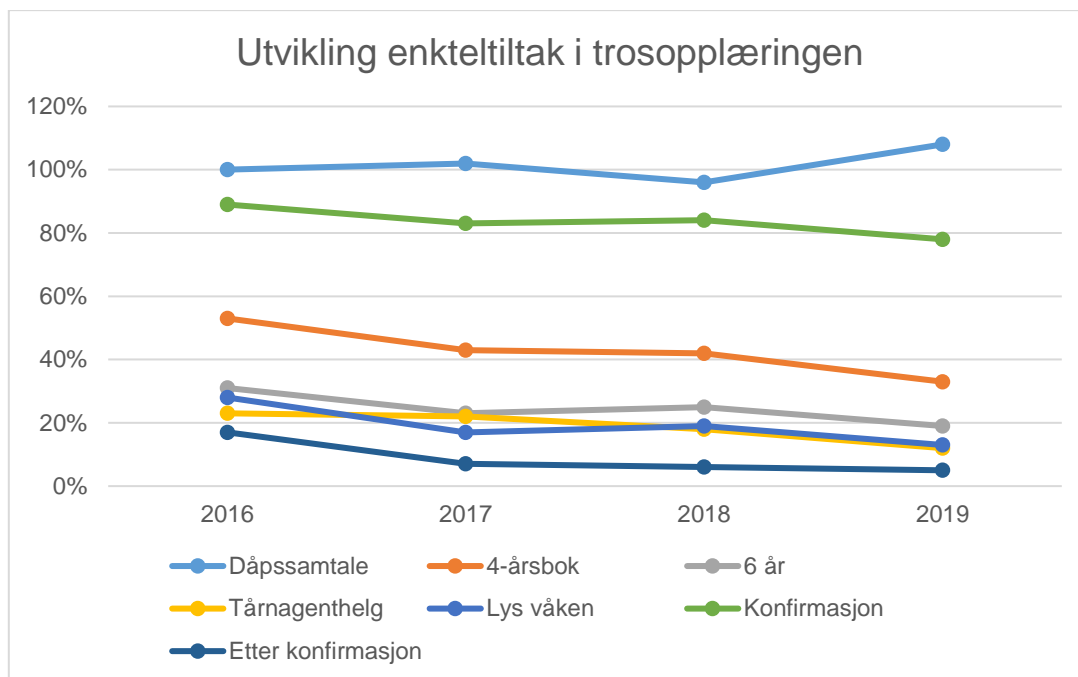
Målet om stabil oppslutning om trosopplæringstiltakene er ikke nådd.

Deltakerandel i utvalgte landsomfattende tiltak

	2017		2018		2019	
	Deltakere (sum)	Andel av målgruppen	Deltakere (sum)	Andel av målgruppen	Deltakere (sum)	Andel av målgruppen
Dåpssamtale	1 373	102%	1 266	96%	1 134	108%
4-årsbok	743	43%	678	42%	466	33%
6 år	346	23%	375	25%	253	19%
Tårnagenthelg	333	22%	416	18%	240	12%
Lys våken	347	17%	364	19%	261	13%
Konfirmasjon	1 891	83%	1 747	84%	1 431	78%
Etter konfirmasjon	130	7%	134	6%	71	5%

Kilde: "Statistikkhefte 2019", endret 19. februar 2020 – Kirkerådet. Tall fra 2017 og 2018: "Årsrapport 2017" Nord-Hålogaland bispedømmeråd.

Tabellen viser oppslutningen om 7 nasjonale breddetiltak. Tårnagenter og Lys Våken er regnet som nasjonale breddetiltak. Det er ikke obligatorisk å ha disse tiltakene i soknene, og ikke alle har disse tiltakene, eller har hatt kapasitet til å gjennomføre dem.

Utviklingen i andel deltakere av medlemmer på utvalgte trosopplæringstiltak fra 2016 – 2019. Konkrete tall på deltagere i 2016 og de senere årene er ikke direkte sammenlignbare med 2017-19 siden det har blitt talt på ulik måte de ulike årene, men prosenttallene er likevel mulig å sammenlikne og er derfor tatt med i grafen over.

Tallene på andel deltakere i forhold til medlemstall for disse sju breddetiltakene viser både en generelt synkende kurve, men samtidig også en markant nedgang fra 2018 til 2019. Noe av nedgangen kan delvis forklares, men samtidig synes det ikke som det er mulig å forklare den generelle nedgangen med enkeltårsaker. Det eneste tiltaket som viser en oppadgående trend er dåpssamtalene.

Det er grunn til å merke seg at tiltak som tidligere har stått sterkt, som utdeling av 4- og 6-årsbøker, Lys Våken og Tårnagentsamlinger, nå synes å ha mistet en del av sin tidligere posisjon. Prosten i Senja skriver: "De fleste sokn sliter med å oppnå høye deltakerantall på tiltak i trosopplæringen, selv bokutdelinger."

Prostene rapporterer videre at trosopplæringsarbeidet er krevende for menighetene å holde i gang, spesielt for mindre menigheter. Noe av dette kan forklares med store avstander og vansker med å samle barn på tiltak som ikke skjer i umiddelbar nærhet til bosted.

Samtidig peker prostene på bemanningssituasjonen som påvirkningsfaktor lokalt i menighetene. Dette gjelder ikke bare sammenheng mellom vakanser i trosopplærings- og kirkelige undervisningsstillinger, men også den krevende situasjonen med manglende prestedekning flere steder og avhengigheten av vikarer.

Prosten i Trondenes skriver: "De mindre menighetene i prostiet ellers har slitt med å utnytte trosopplæringsmidlene, i mangel på noen til å gå inn i de små stillingene man har mulighet for å ha. (...) Presterekutteringskrisa vi er inne i, skaper en viss pessimisme i de små menighetene, for arbeidet der er så avhengig av presten. 4 av menighetene våre har nå mangla fast prest over lang tid, noe som er kritisk med tanke på trosopplæringsarbeidet og konfirmasjonsoppslutninga."

Manglende stabilitet i stillinger i enkelte lokale staver gjør gjennomføring av trosopplæringstilbudet vanskelig. Relasjonsarbeidet mellom menighetens tilsatte og medlemmer forstås som viktig for rekruttering av deltakere til trosopplæringstiltakene. På den andre siden ser en god effekt der en har mulighet til å samordne trosopplæringsarbeidet i større områder med større befolkningstetthet, og der en har stabilitet i stillingene lokalt.

Faktorer som bemanning, stabilitet i stillinger og spredt bosetning er ikke samlet sett nok til å forklare nedgangen i andelen medlemmer som deltar på trosopplæringstiltak i Nord-Hålogaland bispedømme. Trosopplæringstilbudet som blir gitt medlemmene har på tross av disse faktorene ikke gått markant ned, med en endring på -10,8 timer i gjennomsnitt pr menighet fra 245,7 i 2018 til 235 i 2019.¹

Domprosten skriver: "Antallet deltakere på trosopplæringstiltak for aldersgruppen 13-17 år gikk kraftig ned i 2019. Konfirmanttallene synker jevnt. Samtidig er det grunn til å tro at kvaliteten i arbeidet er høy (...)"

Det kan spekuleres i om det er andre, mer strukturelle årsaker til at oppslutningen om trosopplæringsarbeidet er nedadgående. Har man i implementeringen av trosopplæringen hatt for lite fokus på å knytte sammen breddetiltakene med de langsgående tiltakene i menighetene? Har lønnede medarbeidere i for stor grad måttet bære gjennomføringen av tiltakene i menighetsarbeidet, slik at det har blitt mer isolert fra menighetens øvrige liv, enn dersom en i større grad involverte frivillige? Er fokuset på breddetiltakene så ressurskrevende at det går på bekostning av relasjonsbyggende arbeid med barn og unge lokalt? Eller er den dalende deltakelsen et uttrykk for den økende sekulariseringen i samfunnet generelt?

På bakgrunn av dette ser vi behovet for revidering av nasjonal trosopplæringsplan og midlene som hører med. Det bør være en gjensidighet mellom breddetiltak og kontinuerlig arbeid i menighetene.

Kan vi som kirke fokusere mer på å være tilstede på arenaer der barn og unge allerede er? Prosten i Nord-Troms skriver om det: "Et glitrende eksempel på hvordan det kan gjøres er et av trosopplæringstiltakene i Kvæningen. Her er det åpen kirke med kveldsmat og andakt i etterkant av noen av vinterens onsdagsskirenn – Oppslutningen er mye mer enn 100%".

¹ Jf. «Statistikkhefte 2019», Kirkerådet 19.02.2020, tabell 2.3. "Gjennomsnittlig antall timer trosopplæringstilbud i menighetene".

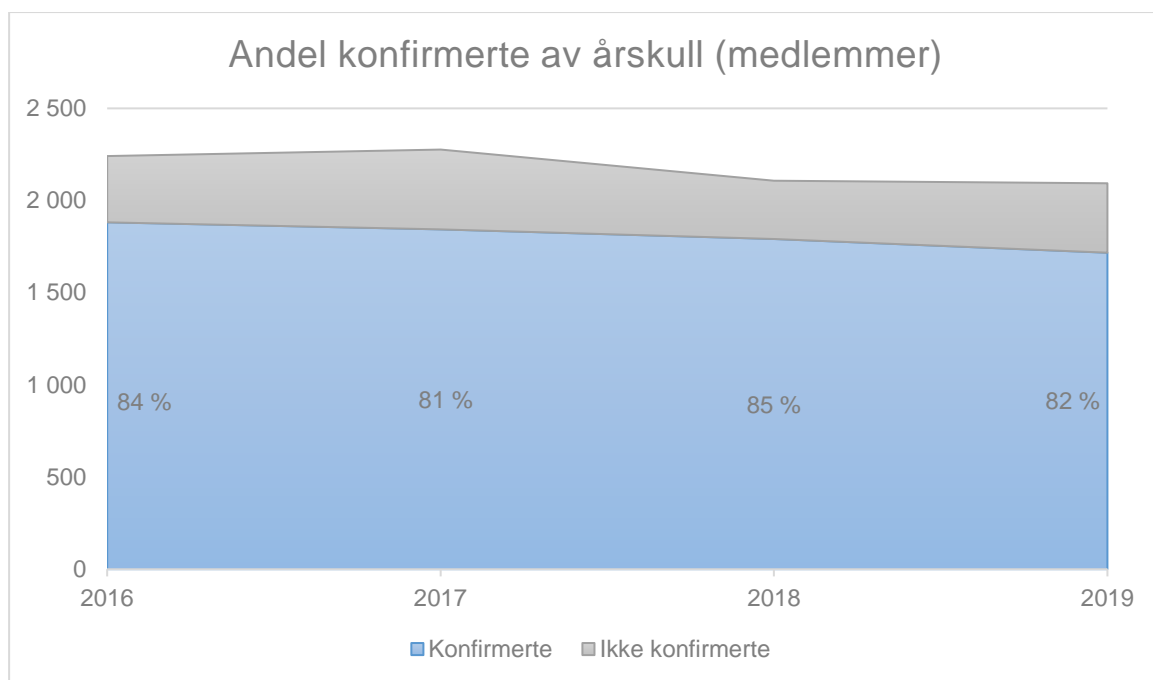
Mål: Oppslutning om konfirmasjon holdes oppe

Indikator: Konfirmerte av døpte 15-åring

Målet om opprettholdelse av oppslutning om konfirmasjon er nådd.

Antall konfirmerte

Volumtall for bispedømmet	2016	2017	2018	2019
Konfirmerte	1 882	1 844	1 791	1 717
Andel av kullet	84%	81%	85%	82%

Kilde: "Statistikkhefte 2019", endret 19. februar 2020 – Kirkerådet. Tall fra 2017 og 2018: "Årsrapport 2017" Nord-Hålogaland bispedømmeråd.

Andelen konfirmerte i Nord-Hålogaland har vært relativt stabil. De siste 10 årene har andelen ligget mellom 80-85% av kullet.

Det er variasjon i tallene. I byene og større tettsteder er det lavere andel som velger kirkelig konfirmasjon enn i mer spredtbygde strøk. Prostene antyder at dette kan henge sammen med alternative muligheter, som humanistisk eller metodistisk konfirmasjon.

Selv om det er vanskelig å peke på enkeltfaktorer som årsak til den svake nedgangen i konfirmantandelen, nevner prostene at det er få gode trosopplæringstiltak for ungdom mellom 11års- og konfirmasjonsalder. En annen årsak som antydes, er mangelen på langsiktig stabilitet i prestedtjenesten enkelte steder.

Kvaliteten på konfirmantarbeidet synes å være god, og konfirmasjonstida blir rapportert som et satsningsområde av prostene flere steder i bispedømmet. Tiltak som konfirmantfestivalen MidtNatta, for Senja og Indre Troms prosti, er trukket fram som en positiv faktor som er med på holde deltakelsen i konfirmasjonstida oppe. Til dette arbeidet følger minilederkurs for fjorårs-konfirmanter og bruk av disse deltakerne som ledere i konfirmantarbeidet. Dette har gitt gode resultater i oppslutning.

3.2.2 Ungdomsdemokrati

Mål: Øke antall delegater på ungdomstinget
Øke antall menigheter og organisasjoner som er representert

Indikatorer: *Antall delegater på ungdomstinget*
Antall menigheter og organisasjoner som er representert

Målet om å øke antall delegater på ungdomstinget er nådd.

Målet om økt representasjon fra menigheter og organisasjonene er nådd.

År	Antall delegater	Antall menigheter	Antall organisasjoner
2016	50	26	1
2017	45	22	4
2018	36	19	3
2019	49	23	5

Det ungdomsdemokratiske arbeidet i bispedømmet, som har konsentrert seg rundt Nord-Hålogaland ungdomsråd (NHUR) og Ungdomstinget (UT), har hatt en liten vekst i 2019 til tross for at det har vært en jevn nedgang i deltakelsen de siste årene. Til sammen var menigheter fra 6 av 9 prostier representerte.

NHUR ønsker å vurdere andre måter å gjennomføre ungdomstinget på slik at det kan være en viktig arena ikke bare ungdomsdemokratisk, men også sosialt og fellesskapsbyggende blant kirkelig ungdom.

Ungdomstinget behandlet i 2019 fire uttalelser, og valgte nytt ungdomsråd. Ungdomsrådet ønsker å samarbeide tettere med bispedømmerådet, sender delegater til Ungdommens Kirkemøte, og har samarbeidet med Samisk ungdomsråd.

3.3 Kunst og kultur

3.3.1 Kunst- og kulturuttrykk i kirken

Mål: Kirken gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk

Indikator: Antall konserter og kulturarrangement i kirkene

Målet om at kirken gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk er delvis nådd.

Antall konserter og kulturarrangement

Volumtall for bispedømmet	Totalt antall konserter og kulturarrangement		Deltakere konserter og kulturarrangement		Endring 2018-2019	
	2018	2019	2018	2019	konserter/ kulturarr.	deltakere
Nord-Hålogaland	1 201	1 290	133 066	130 729	7,4%	-1,7%

Alle sokn i Nord-Hålogaland bispedømme har, med ett unntak, hatt kulturarrangementer i 2019. Totalt har antallet økt med 89 arrangementer. Tallene viser imidlertid en nedgang i oppslutningen på 1,7%. Dette sammenfaller med resten av landet hvor et gjennomgående trekk er at antallet arrangement øker, men deltakelsen synker.

Kirken som kulturarena har en sterk posisjon i samfunnet. Varierte kulturuttrykk åpner, inviterer og gir mange anledning til å knytte seg til kirken og den kristne tro. Til tross for nedgang i noen av tallene framstår Den norske kirke fremdeles som en sentral kulturinstitusjon og samfunnsaktør og ivaretar deler av kulturarven som er umistelig.

Kirkemusikerne er sentrale når det gjelder å realisere kunst og kultur som kjernevirksomhet i kirken. Til tross for vedtak av prinsipiell, forpliktende og klargjørende karakter i Kirkemøtet er kirkemusiker-stillingene fremdeles under press. Stillingene blir mange steder tatt ned i størrelse, med det som følge at kulturelatert arbeid som korvirksomhet, konsertarrangering og samarbeid med det allmenne kulturliv blir tatt ut av stillingen. Kirkemusikertjenesten sentreres om de lovpålagte tjenestene. Det fører til at muligheten for å drive et aktivt korarbeid, spesielt innrettet for barn og unge, inn mot et kvalitativt og godt gudstjenestearbeid beskjæres. I et rekrutteringsperspektiv er denne tendensen negativ da kirkemusikeren er den fremste ambassadør for å rekruttere yngre mennesker til kirkemusikertjenesten. I en tid hvor stadig flere barn og unge finner orgelet som sitt instrument og deltar i regelmessig undervisning i orgelspill, må kirken vise at det er behov for kirkemusikerne.

Statistikken viser at korarbeidet er stabilt. Den inneholder også kor som drives i regi av kulturskole og andre aktører, men som rapporteres som kirkens korvirksomhet siden de bruker kirken som øvingslokale.

Babysang er et viktig tiltak i mange menigheter. Dette rapporteres delvis som trosopplæringstiltak og dels som kulturtiltak i form av korvirksomhet. Begge deler er like riktig da alt kirkelig korarbeid bør være å anse som tiltak innenfor begge sektorer. En årsak til

at antallet kor og sangere svinger kan være at rapporteringen legges under forskjellig kapittel fra år til år.

Det er svært viktig at korarbeidet holdes oppe. Det bør derfor settes inn tiltak som kan styrke dette kontinuerlige tiltaket, særlig for barn og unge, da det har en langtidsvirkende effekt i form av stabilitet og relasjonsbygging hvor barn og unge får styrket eierskapet til egen kirke og menighetens gudstjenesteliv. Det er et relasjonelt arbeid som kan føre til økt oppslutning om gudstjenester, dåp og konfirmasjon og bidra til å demme opp mot lavere deltakelse og medlemstall.

I enkelte strøk av vårt bispedømme hvor læstadianismen står sterkt, har kirkerommet vært brukt utelukkende til gudstjenester, kirkelige handlinger og samlinger. Kulturarrangement i form av konserter oppleves som gjerne som noe fremmed. Her registreres det nå en viss nyorientering av kirkerommet. Det er ofte kirkens lokale kulturarbeidere, kirkemusikere med høy faglig og kontekstuell kompetanse, som gjør dette mulig. Kunnskap om den lokale tradisjonen setter dem i stand til å arbeide innenfra og påvirke bruken av kirkerommet med salmekonserter og salmekvelder uten at det oppleves som brudd med tradisjonen. Dette er en form for dialog og kulturdiakoni som gir resultater i form av økt relevans og kontaktflate for kirken lokalt.

Det er igangsatt et arbeid med å utarbeide koralbok, Koralagirji, til de nord-samiske salmebøkene. Dette arbeidet drives av Samisk kirkeråd, men Nord-Hålogaland bispedømme har hatt en initierende rolle og er involvert i arbeidet. Konturene av dette arbeidet begynner nå å avtegne seg. Intensjonen er at Koralagirji skal bidra til at den gamle samiske og læstadianske salmesangtradisjonen kan leve og utvikle seg videre til tross for at man ser for seg at salmesangen skal kunne understøttes, ledes og inspireres ved hjelp av orgelspill. Utforming av satsene tar høyde for at de særtrekkene som forekommer i denne syngemåten skal ivaretas, oppmuntres og gis livsrom. Dette arbeidet kan derfor ha epokegjørende effekt.

Pilegrimsarbeidet i bispedømmet er i etableringsfasen. I 2019 gjennomførte biskopen en Klimapilegrimsseilas fra Tromsø til Trondenes, som er det nordligst punkt i Kystpilegrimsleia. Her ble pilegrimens ytre og indre reise fokusert samtidig som det var vekt på misjon, kultur, næringsliv, miljø og klima. Dette er svært viktige bestanddeler i tenkningen om pilegrimsarbeidet framover. Det drives for øvrig et aktivt arbeid med pilegrimsarbeid for barn og unge rundt Trondenes kirke. Aktørene her er Trondenes menighet og Trondenes historiske senter. Det er stor velvilje og engasjement for tiltaket fra kommune, skole, museum og kirke og er på mange måter et skoleeksempel på hvordan dette arbeidet kan etableres og drives.

Plan for kirkemusikk

Mål: Flere menigheter med "Plan for kirkemusikk"

Indikator: *Antall menigheter med "Plan for kirkemusikk"*

Målet om at flere menigheter skal ha "Plan for kirkemusikk" er ikke nådd.

Selv om utarbeidelse av lokal Plan for kirkemusikk har vært tematisert på Fagdager for kirkemusikere, på visitaser og i prostisamlinger gjennom flere år, har ikke denne delen av kirkens planarbeid gitt de resultater som var forventet. "Plan for kirkemusikk" er et ressursdokument og en idemessig plattform samtidig som den er retningsgivende, forpliktende og skal bidra til å forvalte menighetens ressurser innenfor det kirkemusikalske

feltet til menighetens beste. Å legge denne virksomheten inn i en plan er med på å bevisstgjøre både menighet, råd og medarbeidere på de muligheter som ligger i dette arbeidet. Ikke minst for å bevare og øke gudstjenestegleden, tradere salmesangen som kulturarv og som åndelig impuls. Det er samtidig et uttrykk for at det verbale alltid må suppleres av det musiske i tilbedelse og lovprisning.

På bakgrunn av at engasjementet er såpass lavt for er det igangsatt et arbeid med prostivise kurs for å komme i gang med lokale prosesser som resulterer i flere lokal plan for kirkemusikk.

3.3.2 Åpne kirker

År	Antall kirker	Antall dager
2018	27	4 566
2019	30	4 489

Nord-Hålogaland ligger høyt når det gjelder antall dager med åpen kirke i 2019. Det er ikke mange sogn som driver denne virksomheten, men de som gjør det har relativt sett mye åpent. Bakgrunnen for tallene kan, til en viss grad, bero på at særlig Trondenes kirke, Tromsdalen kirke, Honningsvåg kirke, Nordlyskatedralen og Domkirken arbeider målrettet mot å tiltrekke seg de moderne pilegrimene i forbindelse med hurtigrute-, nordlys- og midnattssolturisme.

Det går ikke fram av statistikken hvor stor oppslutningen om disse tiltakene faktisk er. Det er imidlertid grunn til å tro at åpne kirker dekker et behov for å søke seg til hellige steder og finne en ro som gis i kirkerommet

Noen av tiltakene i samband med Åpen kirke innbringer anselige summer i form av inngangspenger. Begrunnelsen for dette kan være: slitasje, utgifter til renhold og personale. Det kan være verd å vurdere om dette er en tjenlig måte bygge ned skrankene på for at mennesker, både nært og langt borte fra, skal kunne komme inn i en åpen kirke for å be. En løsning kunne være å ha kirkene åpne og legge til rette for å gi en pengegave ved utgangen.

3.4 Folkekirken engasjerer seg i samfunnet

3.4.1 Diakoni

Mål: Flere menigheter med diakonal betjening

Indikator: *Andel menigheter med diakonal betjening*

Målet om å nå flere menigheter med diakonal betjening er nådd.

Andel sokn med diakonal betjening

År	Antall sokn	Andel sokn med diakonal betjening
2016	17	27,4%
2017	17	27,4%
2018	18	29%
2019	19	31,1%

Kilde: Bispedømmene. Tabellen viser antall sokn med diakonal betjening og hvor stor andel av soknene som har diakonal betjening.

Vi ser en positiv endring i det diakonale engasjementet i flere av bispedømmets menigheter. Det er flere menigheter som har vedtatt lokal plan for diakoni, og det er flere menigheter som ønsker å få tilgang på tilskuddsmidler for å opprette diakonale stillinger.

Andel sokn med diakonal betjening er 31,1% i bispedømmet. Dette er en liten stigning fra fjoråret, og vi håper å øke andelen ytterligere i 2020.

Domprosten skriver følgende i sin årsrapport: "Den norske kirke i domprostiet utfører et betydelig diakonalt arbeid. I flere menigheter prøver en å bygge fellesskapsarenaer, ofte rettet inn mot mennesker som har svake nettverk. I flere tiltak er det et samarbeid med kommunen." Det pekes her på en sammenheng mellom ansatt diakon og menighetens mulighet for et utadrettet diakonalt arbeid. Kirkerådet har gitt friske diakonale midler til bispedømmene som et ledd i denne styrkingen. Dette er midler som har hjulpet og utfordret kirken til å være en synlig og diakonal samfunnsaktør.

Prosten i Alta skriver om en synlig kirke gjennom det diakonale arbeidet særlig med ungdom, voksne og integreringsarbeid for flyktninger. Flere av de utadrettede diakonale tiltakene i Alta er i samarbeid med andre aktører som kommunen, idrett, etc. Både domprostiet og Alta prosti fikk tildelt nye diakonstillinger i 2019, og vi ser at diakonale stillinger øker samskaping med kommunene i forhold til innbyggernes behov for kirkelig nærvær og omsorgstjenester.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har gjennomgått fordelingen av ressurser og stillinger i prostiene ved Ressursutvalg II. Som en følge av dette har bispedømmerådet blant annet vedtatt fordeling av tre-årig diakonal prosjektstilling til Hammerfest- og Nord-Troms prostier. Nord-Troms har tidligere ikke hatt diakonstilling. Etter tildelingen av den treårige prosjektstillingen til prostiet ser vi en tydelig oppblomstring av til diakonien. Den blir satt på dagsorden i menighetsrådene, og det skapes forventning om diakonale tiltak og diakonal retning. Den nye satsningen til bispedømmerådet gir økt fokus på diakoni gjennom flere diakoniutvalg og gjennom økt diakonal betjening. Prosten i Nord-Troms sier det slik: "Det diakonale arbeidet har fått forsterket fokus i løpet av 2019 – ikke minst på grunn av tildeling av en diakonstilling til prostiet."

Prosten i Senja skriver: "Det tydeligste diakonale trekk i Senja prosti er at de fleste sokn har fellesskapsbyggende arbeid i form av andakter på institusjoner, eldretreff og samtalegrupper."

Dette er en beskrivelse som er gjenkjennelig for flere sokn i bispedømmet. Mange menigheter driver et utadrettet kontinuerlig tiltak på institusjoner og eldretreff. Ofte er det flere frivillige som møter opp og er en viktig ressurs i dette arbeidet. Dette er viktig. Vi skal derfor være oppmerksomme på domprostens kommentar i sin rapport om at antallet andakter på institusjoner har en viss nedgang. Dette går ut over gruppen syke og eldre, men også ut over gruppen av frivillige som deltar ukentlig på andakter og tilstelninger.

Diakonien er ofte en viktig vei inn i den frivillige tjenesten i menighetene. Prosten i Varanger sier: "Hvis ikke menighetsfellesskapene klarer å bygge en identitet som et "vi" - og man bare er avhengig av lønnete stillinger, vil DNK bli en casualia-kirke, mer enn den allerede er." Det er en utfordring at kirken mange steder mangler frivillige. Her utfordres vi til å jobbe målrettet med relasjonelt og frivillig arbeid, slik at mennesker kjenner stolthet og tilhørighet til sin lokale kirke. Diakoniens styrke er at den er relasjonell i sitt vesen.

Inkluderende kirkeliv

Bispedømmerådet har satset på inkluderende kirkeliv de siste fire årene. Et pilotprosjekt med diakoner fra tre prostier har jobbet med kartlegging, ulike lokale arrangementer og samhandling med kommunene. Det har vært et mål at erfaringene fra prosjektet skal få ringvirkninger for resten av bispedømmet. I 2020 vil bispedømmet derfor arrangere en fagkonferanse med fokus på inkluderende kirkeliv.

Overgrepfeltet

Nord-Hålogaland biskop og bispedømmeråd har nulltoleranse for seksuelle krenkelser. Det arbeides kontinuerlig med gode rutiner for det forebyggende arbeidet, særlig rundt alt vårt arbeid med barn og unge. Spesielt viktig er dette i trosopplæringen og arbeidet med ungt lederskap.

Vi har som mål å skape gode og sunne holdninger. Vi har rutiner med tanke på forebyggende arbeid og ved uønskede hendelser. Det jobbes kontinuerlig for at alle menigheter skal ha gode rutiner slik at voksne, barn og unge skal erfare trygge rom.

3.4.2 Fellesskapstilbud til nye i Norge

Mål: Flere menigheter tilbyr fellesskap til nye i Norge

Indikator: Antall menigheter med tilbud i forbindelse med integreringsarbeid

11 menigheter oppgir at de har tilbud i forbindelse med integreringsarbeid.

Prostene rapporterer om enkeltmenigheter som driver et godt integreringsarbeid med innvandrere og asylsøkere. Den store flyktingestrømmen for noen år tilbake utløste mye frivillighet og lokalt engasjement i landsdelen. De siste årene har det blitt lagt ned mange asylmottak, og vi har derfor fått en endring i dette arbeidet i lokalmenighetene. Blant de menigheter som har kirkeasylanter og menigheter i lokalsamfunn som har en større andel bosatte flyktninger og innvandrere, er engasjementet stort. Prostene rapporterer om språkcafeer og enkeltpersoner som har et sterkt engasjement for innvandrere og flyktninger.

Vi har to menigheter med kirkeasylanter. Lenvik menighet har en familie på tre boende på femte året, og Bardu menighet har to kirkeasylanter som bor på andre året. Kirken har et diakonalt ansvar for mennesker i nød. Det er en stor slitasje for de som lever lenge i kirkeasyl. De lokale menighetene gjør en formidabel innsats for kirkeasylantene som er i dyp nød. De hjelper til med livsmestring og håp i en vanskelig situasjon.

Alta menighet har hatt et treårig prosjekt med fokus på flyktninger og unge asylsøkere. Prosjektet ble avsluttet våren 2019. Det har vært tilsatt en integreringskoordinator som har ledet samhandlingsprosjektet med flere aktører i lokalsamfunnet. Prosjektet har nådd langt ut blant flyktninger i Alta, og det har hatt stor oppslutning. Dette har vært mulig fordi det har vært ansatt egen koordinator, det har vært stor grad av samhandling, og man har hatt fellesskap å innby til.

Det er vårt inntrykk og erfaring at menighetene gjør en stor innsats når nøden banker på døra, slik vi opplevde ved flyktingekrisen og ved de to kirkeasylene vi har i dag. Kanskje har vi en utfordring i å tenke hverdagslig rundt dette temaet, og kontinertlig favne de som er nye i lokalsamfunnet inn i det kirkelige fellesskapet.

3.4.3 Religionsdialog

Mål: Arbeid med religionsdialog styrkes

Indikator: Antall fora for religionsdialog

Målet om å styrke arbeidet med religionsdialog er ikke nådd.

Det eneste prostiet i bispedømmet som rapporterer at det er etablert formelle fora for religionsdialog er Tromsø domprosti der det er etablert et samarbeidsråd for tros- og livssynssamfunn.

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn i Tromsø (STLT) hadde et utfordrende år i 2019, og arbeidet lå mer eller mindre nede. Samtidig ble det gjort annet, mer sporadisk og uformelt, dialogarbeid gjennom andre kanaler i kirken i Tromsø, primært personlige kontakter. Denne type dialog finnes også i de andre prostiene som ikke på samme måte har etablerte fora for dette, så det er feil å si at det ikke finnes religionsdialog i resten av bispedømmet.

Arbeidet med religionsdialog ble ikke styrket i Nord-Hålogaland bispedømme i 2019. Vi håper at det heller ikke har blitt nevneverdig svekket av problemene med STLT, men det er for tidlig å si på dette tidspunktet.

3.4.4 Kirkens digitale nærvær

Mål: Kirken blir mer tilgjengelig på internett

Indikator: *Antall følgere på sosiale medier*

Målet om at kirken blir mer tilgjengelig på internett er nådd.

	2018	2019	Endring
Antall følgere på Facebook	1 783	1 984	11,3%

Kilde: Statistikkhefte 2019.

Vi kan ikke se å ha fått tall på brukere på nettsidene våre, noe som gjør at det er umulig å si noe om hvorvidt vi lykkes med nettsidene våre. På generelt grunnlag kan vi si at det blir jobbet jevnt med bispedømmets nettsider og vi har inntrykk av at de blir brukt. Menighetene i bispedømmet har ulik kvalitet på sine nettsider. Fra bispedømmeadministrasjonens side jobber vi med å motivere menighetene til aktiv bruk av nettsider.

Nord-Hålogaland bispedømme har tre sider på Facebook som ligger til grunn for tallet i statistikkheftet. Det er bispedømmets side, biskopens side og ungdomsrådets side. Bispedømmets side på Facebook har alene rundt 670 følgere, mot 560 i 2018. Totalt har vi 1984 følgere på de tre kontoene, flest på biskopens side som har over 1 000 følgere. Bare to bispedømmer ligger nevneverdig mye høyere enn oss i tallet på følgere på Facebook, noe som er overraskende med tanke på det lave folketallet vi har som hovedgrunnlag for å hente følgere fra. Årsaken til at vi ligger såpass høyt kan skyldes ulike måter å telle følgere på (en eller flere kontoer). Det kan også skyldes at vi lykkes relativt godt med arbeidet vi gjør på Facebook. Vi ser uansett et stort uforløst potensiale, og vil jobbe videre med sosiale medier.

Vi når stort sett godt ut med informasjonen vi ønsker å dele på Facebook, som har utviklet seg til en sentral informasjonskanal sammen med nettsiden. Dette er også menighetene klar over, og mange av dem gjør en svært god og målrettet jobb med kommunikasjon i sosiale medier.

3.4.5 Kirkens synlighet

Mål: Kirken blir mer synlig på arenaer i det offentlige rom

Indikator: Antall artikler/treff på «Dnk» i radio, TV, print, nettaviser. Antall frokostseminar/annet

Målet om at kirken blir mer synlig på arenaer i det offentlige rom er nådd.

Prostene rapporterer at de fleste soknene har egne hjemmesider og at de er på Facebook. Det er likevel et stort forbedringspotensial, særlig i å etablere gode og tjenlige nettsider. Flere sokn har menighetsblad som når bredt ut i lokalsamfunnet.

Kirkens samfunnsengasjement vises blant annet gjennom kirkens tilstedeværelse i media. Dette har særlig kommet til uttrykk i forbindelse med de to kirkeasylene i bispedømmet. Også biskopens klimaseilas fikk en del mediedekning, både i trykte medier og i radioinnslag som ble sendt gjentatte ganger. I forbindelse med Frode Berg-saken har kirkens engasjement blitt tatt fram i utallige innslag i media. Helikopterulykken i Alta førte til stort fokus på kirkens diakonale rolle i lokalsamfunnet i media.

Rekrutteringsutfordringer, særlig i distriktene, får jevnlig dekning i lokalaviser. Det samme gjør indrekirkelige konflikter knyttet til lærespørsmål og ordninger. I små lokalsamfunn blir nytilsatte prester ofte gjenstand for portrettintervjuer og lignende.

Man skulle tro at lanseringen av den første oversettelsen av hele Bibelen til nordsamisk på over 100 år ville få stor medieoppmærksomhet, men dette var en viktig hendelse som ikke fikk den oppmerksomheten i media den burde fått. Her ser vi et stort potensial for forbedring. Paradoksalt nok fikk lanseringen i Oslo i etterkant kanskje mer, og i alle fall minst like tydelig, dekning enn hovedlanseringen i Kautokeino.

Vi vil ellers vise til domprostens analyse av kirkens synlighet i det offentlige rom.

"I 2019 var det en god del mediedekning i Tromsø av kirkelige personer og hendelser, lokalt og regionalt, men også noe nasjonalt. Kultur får en del dekning. Kirkelig valg ble dekket. Kirken på Pride fikk oppslag. Oppslag rundt oppslutning, statistikk og enkelthendelser er andre eksempler. En del oppslag er knyttet til bygninger, restaurering og gravlunder..... En må kunne si at til en viss grad deltar kirkelige representanter i samfunnsdebatten om viktige aktuelle, politiske og eksistensielle spørsmål. Her kunne likevel kirkas representanter deltatt i enda større grad."

Domprosten løfter fram Svalbard som tydelig skiller seg ut i tilstedeværelse i media og det offentlige rom. Kirkens stilling på Svalbard er svært synlig, også i utenlandske media.

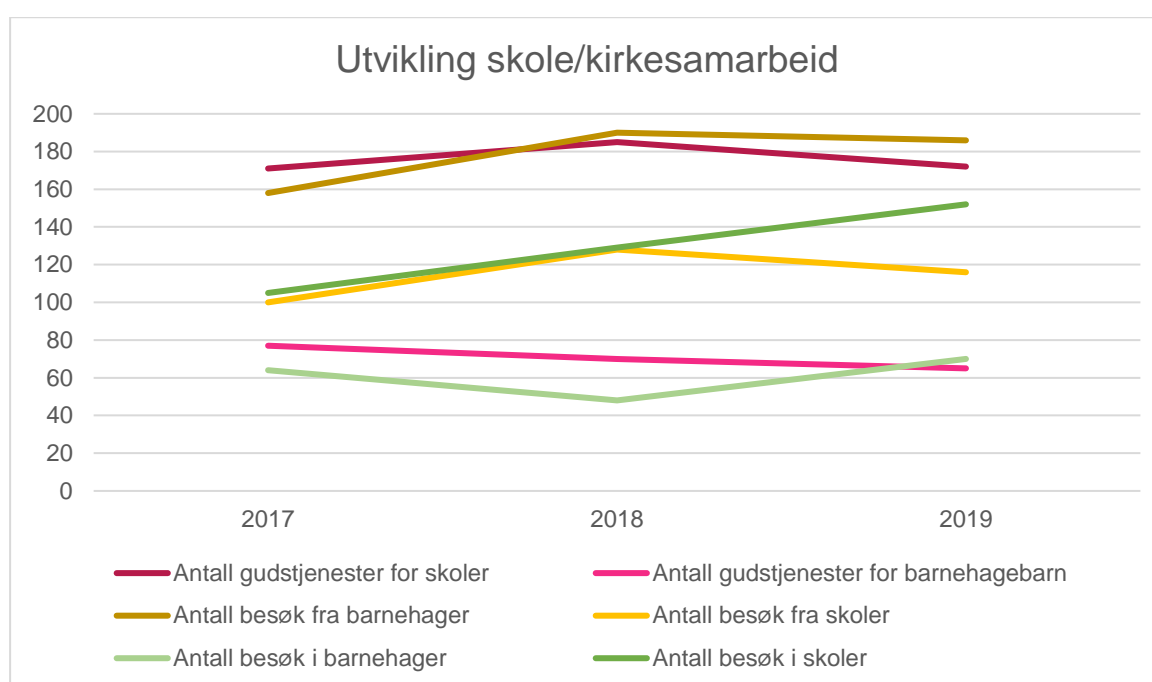
3.4.6 Samarbeid kirke/skole

Mål: Samarbeidet kirke/skole styrkes

Indikator: Antall besøk i barnehage/skole, samt barnehage- og skolegudstjenester

Målet om å styrke samarbeidet kirke/skole er delvis nådd.

	2017	2018	2019
Antall gudstjenester for skoler	171	185 ²	172
Antall gudstjenester for barnehagebarn	77	70	65
Antall besøk fra barnehager	158	190	186
Antall besøk fra skoler	100	128	116
Antall besøk i barnehager	64	48	70
Antall besøk i skoler	105	129	152

Utviklingen i skole/kirkesamarbeidet viser noen interessante tendenser. Når det gjelder skolegudstjenestene, beveger tallene seg innenfor et normalområde (tallet på skolegudstjenester var 183 i 2016). Antallet barnehagegudstjenester går langsomt nedover. Samtidig viser besøkene ifra skoler og barnehager en nedadgående tendens. Nedgangene i barnehagegudstjenester og besøk fra barnehager og skolen i kirken er generelle og ikke et utslag av enkeltmenigheter.

² Statistikkheftet for både 2018 og 2019 har en større feilrapportering av antallet skolegudstjenester i 2018. Der står det rapportert 443 gudstjenester. Dette er feil, og skal være 185 (jf. Årsrapport for Nord-Hålogaland bispedømme 2018, pkt 3.4.6).

Det kan spekuleres i om denne nedgangen reflekterer samfunnets økende sekularisering, og at som et resultat av det forskyves vekten i skole/kirkesamarbeidet mer mot kirken som den aktive part i samarbeidet. Dette underbygges av statistikken for besøk i skoler og barnehager, som viser en jevnt økende tendens (nedgangen i barnehagebesøk i 2018 er stort sett knyttet til vakanser i stillinger, men sammenliknet med 2017 er tallene fortsatt økende).

Prostene melder at samarbeidet mellom lokalmenighetene og barnehager og skoler stort sett er godt. Hovedsakelig dreier samarbeidet seg om gudstjenester og samlinger omkring jul og påske, og noe i forbindelse med pinse. Men også historiske og kulturelle opplegg, samt Bibelselskapets opplegg for vandring gjennom bibelen er brukt i samarbeidene.

Prosten i Trondenes melder om noe vegring fra skoler om samarbeid de siste årene, men at samarbeidet likevel er godt. I Tromsø melder prosten: "Det ser ikke ut til at det blir færre skoler som har skolegudstjenester. Den mest flerkulturelle skolen, Gyllenborg i Domkirken menighet, har en konsertlignende juleavslutning i Domkirken. Dette fungerer også bra ved at det tas hensyn til at mange barn ved denne skolen ikke tilhører Den norske kirke, samtidig som kristen jul er representert gjennom noen sanger, lesning av juleevangeliet og det faktum at avslutningen er i kirken. Prest deltar, men uten bønn og velsignelse, og heller ikke i liturgiske klær."

3.4.7 Samarbeidsråd for kristne kirker i Barentsregionen

Mål: Videreføre Samarbeidsråd for kristne kirker i Barentsregionen, SKKB

Indikator: Antall møtepunkt innenfor SKKB

Målet om å videreføre SKKB er nådd.

SKKB er et viktig samarbeid mellom kristne kirker i Barentsregionen. Målet for SKKB sitt arbeid er:

- å fremme forståelse for kirkelig samarbeid innen Barentsregionen
- fremme kontakt og fellesskap mellom kirkene i regionen på forskjellige nivå
- et kontaktorgan for regionens kirker der en kan informere om og drøfte saker som har felles interesse
- et forum for felles interesseområder i samvirke med andre.

Biskop Olav er leder av rådet for SKKB. Rådsmøtet avholdes hvert år. Dette året var Sør-Hålogaland vertskap for rådsmøtet. Tema for møtet var fredsarbeid. Rådsmøtet består av stemmeberettigede fra hvert stift, samt styret og inviterte observatører. De nordiske landene har gjerne med representanter fra nasjonalt nivå i kirken.

Det er viktig for SKKB å legge til rette for at medlemmene kan møtes for å utveksle kunnskap, erfaringer og for å utvikle vennsksapsrelasjoner. I 2019 har vi hatt særlig fokus på påskereise til Murmansk og Kirkemusikalsk seminar i Inari. Foruten dette har Tromsøysund menighet i domprostiet hatt besøk av et musikalsk band fra sin vennsksapsmenighet i Arkhangelsk. Musikkgruppen deltok blant annet på Stiftsmøtet og Tromsø Internasjonale Kirkemusikkfestival.

I november 2019 var biskopen med på innvielsen av den lutherske kirken i Murmansk.

SKKB består av 9 stift:

- Den russisk ortodokse kirke v/ Arkhangelsk og Kholmogory stift, Murmansk og Monchegorsk stift og Petrozavodsk og Karelen stift
- Den Ingermanlandske kirke i Russland,
- Finlands ortodokse kirke v/Uleåborg stift,
- Den lutherske kirken i Finland v/Uleåborg stift, Sverige v/Luleå stift og Norge v/Sør- og Nord-Hålogaland stift

3.4.8 Beredskap

Det ble i 2019 satset på kompetanseheving for alle kirkelig ansatte i bispedømmet. Det ble satt fokus på menighetenes beredskap rundt kriser i lokalsamfunnet. I denne sammenheng ble det avholdt beredskapskurs i alle prostier i løpet av året. Kursene ble ledet av LRS-prest sammen med to ansatte fra bispedømme-administrasjonen, og bestod av en teoretisk og en praktisk del der deltagerne øvde med utgangspunkt i en konkret case. Til sammen ble det avholdt sju ulike kursdager. To av kursene var for to prostier sammen, mens de fem andre var for enkeltprostier. Prostene har i etterkant av kurset fulgt opp målet om at alle sokn skal ha lokale beredskapsplaner for krisesituasjoner.

Vi har dessverre også opplevd katastrofer i våre lokalsamfunn i etterkant av kurset, og har fått tilbakemelding om at bevisstgjøring og øvelse på kurset var en god ballast å ta med seg inn i krisearbeidet. Vi opplevde også på kursdagene at dette var et tema folk så stor verdi i kurset og gav uttrykk for at temaet skulle jobbes videre med i stabene.

3.4.9 Misjon

Mål: Flere menigheter er engasjert for misjon

Indikator: *Antall menigheter med inngått misjonsavtale*

Målet om at flere menigheter inngår misjonsavtaler er nådd.

Antall menigheter med misjonsavtaler

År	Antall menigheter	Antall menigheter med misjonsavtaler	Antall menigheter med prosjekt gjennom SMM
2016	62	44	
2017	62	44	39
2018	62	44	41
2019	61	49	37

Det har vært vakanse i misjonsrådgiverstillingen siden sommeren 2018, og det regionale SMM-arbeidet har hatt lite aktivitet. SMM-stillingen ble besatt fra oktober 2019, og møtene i SMM-utvalget i Nord-Hålogaland ble tatt opp igjen.

En stadig mer presset ressursituasjon for misjonsorganisasjonene har gitt stort utslag på SMM-samarbeidet. Det er ikke lenger regionalt tilsatte fra noen av organisasjonene som kan følge opp SMM-samarbeidet i bispedømmet overfor verken SMM-utvalget eller menighetene. I SMM-utvalget er kun 3 av 7 organisasjoner er representerte, og ingen har tilsatte som kan ivareta oppgaven.

Likevel har misjonsorganisasjon vært aktive i forhold til menighetene i Nord-Hålogaland. Blant annet arrangerte Himalpartners reiseselskap en rundreise i den nordre delen av bispedømmet sommeren 2019, og Areopagos arrangerte "Salig er tørsten" i samarbeid med Elverhøy menighet i Tromsø i løpet av høsten. Misjonstematikken er levende i mange menigheter, og misjonsavtaler etterspørres av biskop gjennom visitasarbeidet.

Det gode arbeidet organisasjonene har gjort i vakanseperioden kan en kanskje se som en årsak til at det er noe økning i tallet på menigheter med misjonsavtale, og til at tallet på SMM-prosjekter ikke har sunket mer enn med 4 avtaler siden i fjor.

3.5 Flere finner sin plass i kirkelig arbeid

Tallmateriale for Nord-Hålogaland bygger på SSB-rapport pr 19.02.2020

3.5.1 Rekruttering til vigslede stillinger

Mål: Rekruttering til prestetjenesten styrkes
Redusere antall vakante stillinger sammenlignet med forrige år
Indikator: Antall ledige prestestillinger i bispedømmet
Tilgang på nye prester – avgang fra prestetjenesten

Målet om styrket rekruttering til prestetjenesten er delvis nådd.

Rekrutteringssituasjonen i bispedømmet

Ubesatte stillinger	2015	2016	2017	2018	2019
Nord-Hålogaland	9	8	8	19	19

Kirkerådet har endret rapporteringen i forhold til ledige stillinger fra 2017 til 2018. Dermed blir volumet ikke sammenlignbart med tidligere år.

Bispedømmerådet hadde ved utgangen av 2019 19 ledige stillinger.

Nyrekruttering

	Tilsetninger	Fratreden	Nyrekruttering 2018	Nyrekruttering 2019
Nord-Hålogaland	7	4	3	3
Hele landet	44	81	-37	-54

Tabellen fra "Statistikkheftet 2019" viser at Nord-Hålogaland bispedømme har positive tall for 2019 med tanke på nyrekruttering av prester.

Tallene angir tiltredelser og fratredelser som ikke skyldes overgang mellom prestestillinger eller avgang til alderspensjon. Avgang til avtalefestet pensjon inngår i tallet for fratreden. Dette viser at bispedømmerådet har nådd målsettingen om å rekruttere inn nye prester og samtidig greid å beholde prester i prestetjeneste.

Personalpolitikken må tilrettelegges slik at det fortsatt er attraktivt å bli værende i Nord-Hålogaland. I denne forbindelse arbeides det kontinuerlig med rekrutteringstiltak og dette er et viktig satsingsfelt for bispedømmerådet.

Rekrutteringstiltak i 2019 har vært:

- tilbud om sommervikariater til studenter og prester som har et potensiale for å gå inn i faste stillinger på sikt.
- god fasilitering ved vikariater, bosted, leiebil, veiledning og generell ivaretagelse.
- invitasjon til middag ved biskopens besøk på utdanningsinstitusjonene.
- tung tilstedeværelse med biskop, fagavdeling og andre i kirkelige stillinger på Ungdomstinget. Dette arrangementet er en betydelig rekrutteringsarena for ungdom fra landsdelen.
- Det er tatt i bruk sosiale medier som Facebook og LinkedIn, og responsen har vært god.

- Kontakt og oppfølging av tidligere søkere/interessenter. Det jobbes systematisk for å få søkere som ikke når opp i konkurransen på en attraktiv stilling til å søke andre stillinger i bispedømmet.
- Vi har en studieordning som stimulerer til at våre prester gjennomfører videre- og etterutdanning.
- et godt program for O1 og O2
- generelt mye kontakt med studentene gjennom året.
- imøtekomme ønsker fra studentene på O3/ Stiftspraksis

Tiltakslisten vil fortsatt bli benyttet i 2020.

Bispedømmerådet har nedsatt et utvalg som skal være nytenkende med tanke på rekruttering til studier og stillinger. Utvalget har ikke trådt i funksjon på grunn av bemanningssituasjonen.

Vi har god oppslutning blant studentene på besøk ved studiestedene. Både studenter som har bakgrunn fra bispedømmet, studenter som er tilknyttet bispedømmet gjennom VTP, samt øvrige studenter som viser interesse, deltar på biskopens rekrutteringsbesøk. Vi har konkrete eksempler der denne kontakten har vært avgjørende for at studentene valgte å søke stilling i Nord-Hålogaland. Det er stor oppslutning om vikariater i bispedømmet.

Arbeidsveiledning

Bispedømmet har fått tilført mange nyutdannede veiledere i 2019 blant egne ansatte og en fellestrådsansatt. Veilederne vil lede nye ABV-grupper fra våren 2020. I den forbindelse vil Skype tas i bruk som veiledningsform som et supplement til fysiske samlinger. Det vil tilbys veiledning for alle profesjonsgrupper under biskopens tilsyn i blandede grupper.

Gudstjenester

	Gudstj. søn- og helligdager 2019	Antall sokn 2019	Frekvens 2019	Gudstj. søn- og helligdager 2018	Antall sokn 2018	Frekvens 2018
Nord-Hålogaland	2844	61	71,7%	2808	62	73%
Nasjonalt			61,3 %			59 %

Utdrag fra tabell 1.3 i 2018 var det 62 søn/helligdager, i 2019 var det 65.

Nord-Hålogaland bispedømme har en gudstjenestefrekvens på 73% på søn- og helligdager. Dette er nest høyest i landet, bak Oslo (tabell 1.3). Dette kan skyldes at vi har et forholdsvis lavt antall sokn i forhold til andre bispedømmer som det er naturlig å sammenligne seg med.

Gjennomsnittlig gudstjenestetall per presteårsverk

	Preste-årsverk	Totalt antall gudstjenester	Gjennomsnitt gudstj. per presteårsverk
Nord-Hålogaland	86	4029	46,8
Nasjonalt	1300,15	60 343	46,4

Prestene i Nord-Hålogaland bispedømme har et gudstjenesteantall litt over landsgjennomsnittet. I vårt bispedømme er det store avstander mellom de mange

gudstjenestestedene. Det er derfor viktig å opprettholde dagens antall gudstjenester for å sikre folkekirkenes tilstedeværelse i hele bispedømmet.

Kirkelige handlinger per prest

	Prester	Ant. konfirm.	Per prest	Vielser	Per prest	Gravferd	Per prest	Dåps-handlinger	Per prest
Nord-Hålogaland	86	1 717	20,0	332	3,9	1 964	22,8	1 374	16,0
Nasjonalt	1300,15	34594	26,6	6246	4,8	35 042	27,0	27551	21,2

Utdrag fra tabell 4.3

Kirkelige handlinger per prest ligger under landsgjennomsnittet i alle kategorier. Dette skyldes i stor grad at vi har en utfordrende geografisk fordeling av sokn og gudstjeneststeder. Det er store avstander mellom soknene, noe som gjør det ressurskrevende å sikre en tilstedeværende folkekirke i alle våre sokn og kommuner. Vi er derfor avhengig av et forholdsmessig høyere antall prester enn andre bispedømmer med mer samlet bosettingsmønster.

Prestedekning

	Prester/preste-årsverk	Medlemmer	Medlemmer og tilhørige	Medlemmer per prest	M og T per prest
Nord-Hålogaland 2018	85	183 304	188 636	2 157	2 219
Nord-Hålogaland 2019	86	181 604	186 242	2 112	2 166
Nasjonalt 2018	1280,1	3 588 201	3 721 138	2 803	2 907
Nasjonalt 2019	1300,15	3 563 866	3 683 199	2 741	2 833

Antall medlemmer og antall kirkelige handlinger per prest i Nord-Hålogaland er under landsgjennomsnittet. Dette skyldes i stor grad den utfordrende geografien. Det vil komme noen få kommunesammenslåinger innenfor bispedømmets område, men dette gir ikke noe stor effekt med tanke på behovet for presterressurser som vil være uendret.

Utfordringene i tiden fremover vil være å sikre god rekruttering til våre stillinger.

Alderssammensetning og stillingskategorier

	-39		40-49		50-59		60 +		Totalt
Nord-Hålogaland	17	23 %	21	28%	20	27 %	17	23 %	75
Totalt	213	17 %	297	24 %	368	30 %	365	30 %	1243

Utdrag av tabell 4.11

Aldersfordelingen i Nord-Hålogaland er forholdsvis god. Vi ligger over landsgjennomsnittet for prester under 40 år og gruppen 40-49 år. Dette har antakelig sammenheng med vårt målrettede rekrutteringsarbeid overfor nyutdannede prester. I gruppen 50-59 ligger vi under landsgjennomsnittet. Dette er en aldergruppe som vi har slitt med å rekruttere. Mobiliteten blant prester er blitt lavere i de senere år, særlig blant dem som har barn boende hjemme. Vi har fokus på dette, men per nå mangler det rekruttering innenfor denne aldersgruppen. I kategorien over 60 ligger vi under landsgjennomsnittet.

Vi ser tendenser til at mange yngre søkere ønsker kapellanstillinger, da de ønsker kollegafellesskap og større staber. Vår utfordring er at vi har en høy andel enepreststillinger (sokneprest) som følge av geografiske forhold. Å skape større arbeidsfellesskap er derfor svært krevende i deler av vårt bispedømme.

Bruk av pensjonister i årsverk:

	2017	2018	2019
Nord-Hålogaland	3,4	8,94	13,0
Snitt nasjonalt	3,2	5,5	6,9

Nord-Hålogaland bispedømme er og vil fortsatt være avhengig av pensjonister til å avhjelpe rekrutteringsutfordringene. I 2019 har antallet årsverk med pensjonister hatt en stor økning i forhold til foregående år. Dette skyldes en kontinuerlig satsing på rekruttering av vikarer, og gjenbruk av disse. Dette har igjen medført bedre kontinuitet i betjeningen av vakante stillingshjemler. Menighetene får oftere vikarprester de kjenner fra tidligere, og over lengre perioder.

Fremover vil det fortsatt være behov for pensjonister som dekker opp ledige stillinger. Pensjonistene er en verdifull ressurs som vi gjør vårt beste for å ta godt vare på.

Ekstratjenester i antall

	2017	2018	2019	Differanse	Endring 2018-2019
Nord-Hålogaland	40	39	39	-	0%
Snitt nasjonalt	173	144	144	-	0%

Bruken av ekstratjenester er stabil nasjonalt og i Nord-Hålogaland bispedømme. Likevel ligger Nord-Hålogaland signifikant lavere enn det nasjonale snittet. Forklaringen er at vi har satt inn vikarer i vakante stillinger og ved sykdom og permisjon, og derfor holdt lavt antall enkelttjenester. Vår vurdering er at det er viktig å sikre kontinuitet i soknene, og at vikarer over tid er bedre enn bruk av enkelttjenester.

Mål: Økt rekruttering til andre viglede stillinger

Indikator: *Antallet vigslinger*

Målet om å øke rekruttering til viglede stillinger er ikke nådd.

Nord-Hålogaland	Antall vigslinger	Prester	Andre
2016	4	3	1
2017*	1	1	0
2018	8	7	1
2019	3	1	2

*På grunn av bispedømmets vakansestyring i 2017 ble bare 3 prester ansatt i bispedømmet dette året. Dette medførte at potensielle søkere valgte andre bispedømmer og ble ordinert der.

1 prest, 1 diakon og 1 kantor ble vigslat til tjeneste i 2019. Presten var tilknyttet Nord-Hålogaland biskop gjennom "Veien til prestatjeneste".

3.5.2 Frivillighet

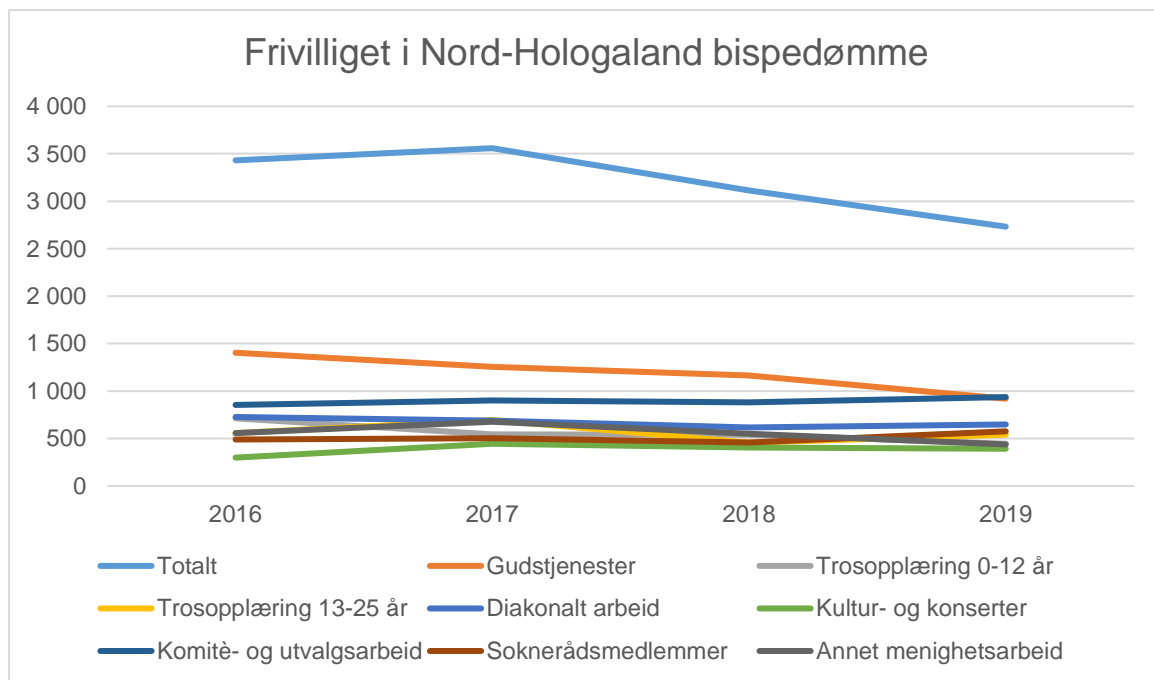
Mål: Flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirke
Indikator: Antall frivillige

Målet om at flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirken er ikke nådd.

Antall frivillige

	2016	2017	2018	2019
Totalt antall frivillige i Nord-Hålogaland bispedømme	3 430	3 559	3 113	2 732
Frivillige som var med i planlegging og gjennomføring av gudstjenester	1 404	1 256	1 163	920
Frivillige som var med i menighetens trosopplæringstiltak 0-12 år	713	544	542	445
Frivillige som var med i menighetens trosopplæringstiltak 13-25 år	558	696	456	541
Frivillige som var med i menighetens diakonale arbeid	727	689	617	647
Frivillige som var med i menighetens kultur- og konsertarrangement	299	445	405	393
Frivillige som var med i komitè- og utvalgsarbeid	854	900	881	937
-medlemmer og varamedlemmer i menighetsråd	490	504	458	576
Frivillige som var med i annet menighetsarbeid	559	677	550	438

Kilde: SSB

Frivilligheten i lokalmenigheten er synkende. De eneste områdene det er en liten oppgang i 2019, er det diakonale arbeidet, trosopplæringstiltak for ungdommer, og frivillighet i komitè- og utvalgsarbeid. Sammenliknet med 2016, er det også bare dette området, samt frivillige i kultur- og konsertarrangement, som ligger høyere i 2019.

Det er interessant å se at et av områdene med skarpest nedgang over de siste fire årene, er frivillige som deltar i gudstjenestearbeidet. Hvordan denne nedgangen henger sammen med gudstjenestereformens vekt på inkludering med medvirkning i gudstjenestearbeidet, kunne det være interessant å analysere videre.

Prostene rapporterer veldig forskjellige inntrykk av frivillighetsarbeidet i menighetene. Noen steder ser det ut til at frivilligheten fungerer godt, til og med øker litt (Domprostiet), også som

et utslag av trosopplæringsarbeidet (Nord-Troms), og samtidig er det overvekt av proster som melder at frivilligheten er en stor utfordring i menighetene. Fra Varanger prosti meldes det for eksempel at mange av stabene arbeider nærmest uten frivillige. Hvordan en skal gripe dette an lokalt er det lite enighet om. Dette er et område som trenger økt fokus i tiden framover.

3.5.3 Kirkelige medarbeidere trives i jobben

Mål: Økt tilfredshet i arbeidslivet

Indikator: *Medarbeiderundersøkelsen 2019*

Svarprosenten på medarbeiderundersøkelsen steg fra 50% i 2018 til 71% i 2019.

Målet om økt tilfredshet i arbeidslivet er ikke entydig. De ansatte gir gode resultater på områdene relasjonsorientert ledelse, utvikling og samarbeidsklime. Samtidig er resultatet under landsgjennomsnittet på gjennomføringsevne, rammevilkår og prestefellesskapet.

På en skala fra 1-5, der 5 er høyest, oppnår bispedømmet høyeste resultatene på spørsmålene: "Jeg yter gjerne en innsats når det er mest nødvendig" (4,5), og "Jeg føler at den jobben jeg gjør er meningsfull" (4,4) Videre viser undersøkelsen at de ansatte er godt fornøyd stabsfellesskapene.

Lavest resultat oppnås på spørsmålet "Jeg opplever sjelden et stressnivå som medfører ubehag" (3,2) og "I stabsfellesskapet/ I min enhet gjennomfører vi møter på en effektiv måte" (3,3).

Det er særlig urovekkende at bispedømmets ansatte scorer lavt på spørsmålene: "Jeg er stolt over å være ansatt i Den norske kirke" (3,8) og "Jeg kan anbefale andre å søke jobb i Den norske kirke" (3,7).

Bispedømmet har mange ledige stillinger som gjør at de ansatte strekker seg langt for å dekke opp tjenester. Selv om vikardekningen er høy, resulterer ledigheten i økt press på de fast ansatte. Likevel er det grunn til å tro at årsaken til manglende anbefaling av Den norske kirke som arbeidsplass skyldes uro rundt spørsmålet om en framtidig felles arbeidsgiverlinje, samt negativ utvikling i medlemstall og oppslutning om kirkelige aktiviteter generelt i samfunnet.

3.5.4 Tilbud for unge i menigheten

Tilbud for unge

		2016	2017	2018	2019
13-17 år	Kontinuerlige tiltak	25	59	60	27
	Enkelttiltak	17	15	13	15
	Lederkurs	23	22	20	12
18-30 år	Kontinuerlige tiltak	5	12 ³	7	10
	Enkelttiltak	7	11	6	3
	Lederkurs	7	3	5	3

Tilbudet for unge mellom 13-17 år viser generelt en nedadgående tendens. Størst er nedgangen i tallet på lederkurs, sammenliknet med 2016, mens de kontinuerlige tiltakene har hatt en topp i 208, men er nå tilbake nesten på nivå med 2016. Likevel ser det ut til at en klarer å opprettholde en viss stabilitet i enkelttiltakene for denne aldersgruppen.

Når det gjelder tilbud for unge voksne (18-30 år), er bildet mer sammensatt, med noen svingninger i tallet på tilbud. Dette, samt årets tall, viser at dette er et område menighetene strever med, og det er relativt få tiltak tilgjengelige for denne aldersgruppen. Med til bildet hører det at i en del av soknene i Nord-Hålogaland flytter ungdom i denne aldersgruppen vekk fra menighetene sine på grunn av skole og utdanning.

I de større byene er bildet litt annerledes, og man satser på ungdom på forskjellige vis. Utfordringene her er ifølge prostene å ha ressurser til å etablere gode tiltak for unge. Prosten i Trondenes forteller at "i Skånland har de et godt tilbud til ungdom gjennom ungdomsklubben. Den er et resultat av et samarbeid med metodistkirka om ei stilling (...) Det blir stadig mer påtrengende for oss å samarbeide på tvers av kirkesamfunn der det ligger til rette for det."

I Tromsø melder prosten at flere menigheter har gode tilbud for barn og unge, bl.a. ungdomsklubb, TenSing og speiderarbeid. Ressursutfordringen bli likevel tydeliggjort gjennom at prostiet (uten Svalbard) kun har tre kateketstillinger til sammen. To av menighetene lønner selv barne- og ungdomsarbeidere i brøkstilinger på innsamlede midler.

Det er svært alvorlig at tilbudet til unge mellom 13-30 år er så få. Dette får antagelig konsekvenser for rekruttering til kirkelige stillinger og generell frivillighet i menighetene i årene fremover. Dette er i tillegg en stor diakonal utfordring da vi vet at mange unge mennesker sliter med prestasjonsjag, tilhørighet og relasjonelle utfordringer. Her må det settes inn tiltak for å sikre at den framtidige generasjonen også finner sin plass i kirken.

³ Her var det en rapporteringsfeil fra én menighet i 2017 som rapporterte 18 kontinuerlige tiltak for unge voksne. I statistikken ble tallet da 30. For å få et bedre sammenlikningsgrunnlag i denne tabellen, er tallet derfor justert ned til 12.

3.6 Kirken som demokrati og organisasjon

3.6.1 Kirkevalg

Mål: Oppslutning om kirkevalg opprettholdes

Indikator: Deltakelse ved kirkevalg

Målet om opprettholdelse av oppslutning rundt kirkevalg er ikke nådd.

I Nord-Hålogaland bispedømme var det en nedgang i oppslutningen om kirkevalget i 2019 i forhold til oppslutningen i 2015.

Det er ikke gjennomført grundige analyser av valgresultatet. En mulig grunn kan være at det ikke var kirkepolitiske saker som trigget velgerne.

Det var tre lister som stilte til valg. Tilbakemeldingen er at de økonomiske rammer som var stilt til disposisjon var for små for å få markedsført listene og kandidatene i tillegg til Valgrådets presentasjon.

3.6.2 Administrative kostnader i organisasjonen

Mål: Reduksjon i administrative kostnader

Indikator: Administrative kostnader

Målet om reduksjon i administrative kostnader er nådd.

Reduksjon i administrative kostnader skyldes i hovedsak at Nord-Hålogaland bispedømmeråd har vedtatt en reduksjon av 1,5 årsverk på bispedømmekontoret. I tillegg kommer sykemeldinger og ledige stillinger hvor det ikke har meldt seg aktuelle søkere.

3.7 Biskopens virksomhet

Nord-Hålogaland biskop har i 2019 gjennomført visitas i følgende menigheter: Lavangen og Salangen, Tana og Nesseby, Karlsøy, Ibestad og Andørja, samt Kåfjord. I forbindelse med biskopens visitaser har følgende temaer blitt særlig løftet: diakoni, inkluderende kirkeliv, misjon, økt gudstjenestedeltakelse, trosopplæring, samisk kirkeliv, samt frivillighet. Temaer som økonomi og byggetekniske utfordringer har vært nevnt på alle visitaser.

Kirken i lokalsamfunnet

Biskopen har utfordret menighetene til etablering av faste rutiner for samarbeid med lokale samfunnsinstitusjoner gjennom jevnlig kontaktmøter. Særlig gjelder dette innenfor diakoni, trosopplæring og gravferdsforvaltning. Økumenisk samarbeid mellom ulike kirkesamfunn er også vektlagt.

Diakoni og inkluderende kirkeliv

Biskopen har i alle visitaser lagt vekt på diakoni, og kirken som en del av lokalsamfunnet. Under alle visitaser har det vært et særlig fokus på inkluderende kirkeliv. Dette har blitt satt i sammenheng med det pågående prosjektet bispedømmet har på dette området som vi tidligere har omtalt.

De yngre og trosopplæringen

Det er nå kun en håndfull menigheter som ikke har godkjent trosopplæringsplan. Biskopen oppfordrer menighetene til å ha en realistisk plan i forhold til menighetenes ressurser. Det vil i 2020 være et særlig fokus på at menighetene har et tilbud til unge mellom 13-30 år.

Frivillighet og økt gudstjenestedeltakelse

Nord-Hålogaland bispedømme erfarer som de fleste andre bispedømmer at oppslutningen rundt frivillighet i menighetene er synkende. Menighetene har derfor blitt oppfordret til å etablere en systematikk for oppfølging av frivillighet, slik at flere kan finne en meningsfull plass i menighetens fellesskap.

Kunst og kultur

Kunst og kultur er et av områdene av kirkens virksomhet som har opplevd vekst og høyere oppslutning de siste årene. Evangeliet kan formidles på mange måter og kanskje viser økt deltakelse på denne arenaen at kirken må tenke enda bredere rundt fokus på kultur i lokalmenighetene. Samarbeidet mellom menighet og lokalsamfunn blir ofte styrket ved kulturarrangement og det er fin måte å skape større eierskap til det som foregår i kirkene våre blant de som kanskje ikke dukker opp hver søndag på gudstjenester. Biskopen ønsker økt satsing på kunst og kultur de kommende årene.

Samisk

Nord-Hålogaland bispedømmeråd er gitt et særlig ansvar i forhold til samisk kirkeliv, med fokus på nordsamisk. Biskopen er tydelig på at samisk språk og kultur skal synliggjøres i våre kirkelige samlinger, både visuelt, språklig og musikalsk. Dette har det vært fokus på i alle visitaser.

Misjon

Biskopen fremmer aktivt misjonsperspektivet i møte med menigheter og poengterer at vi er del av en global og misjonerende kirke.

Møter med organisasjoner og grupperinger i kirken

Biskopen hadde sitt årlige møte med ledere for ulike læstadianske retninger.

Rekruttering

Biskopen har besøkt de ulike studiestedene som utdanner prester og deltatt på samlingene knyttet til "Veien til prestedtjeneste og Veien til vigslet tjeneste."

Arbeidsveiledning

Biskopen har ansvaret for bispedømmets arbeidsveiledning som tilbys alle nye prester i en toårsperiode, samt andre prester etter behov og ønske.

Beredskap

Januar 2019 inviterte kirkerådet til nasjonal fagdag om katastrofe og beredskap. Som en oppfølging av dette ønsket biskopen et kurs i alle prostiene der fokus skulle være beredskap ved store hendelser. I samarbeid med proster og kirkeverger var det viktig å innkalle til et kurs som hadde fokus på å trygge ansatte på egen rolle, gi opplæring i hvor de kan finne hjelp/veiledning, og at det er god kommunikasjon mellom de to arbeidsgiverlinjene. I etterkant av dette har hvert enkelt sokn/fellesråd lagd lokale planer for beredskap ved store hendelser.

Stiftsmøte og fagdager

Stiftsmøtet er en sentral del av biskopens arbeid for å motivere prestedtjenesten. Årets tema var "Sårbarhet" med gjesteforelesninger av Per Arne Dahl og Peter Halldorf. I sammenheng med stiftsmøtet ble det arrangert fagdager for kirkelig ansatte som jobber innenfor undervisning, diakoni og kirkemusikk.

Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barents-regionen (SKKB)

Biskopen er leder for SKKB. Årets rådsmøte hadde fokus på fredsarbeid og i den forbindelse var det viktige samtaler om økumenisk fellesskap over landegrensene på nordkalotten.

4 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

4.1 HMS/Arbeidsmiljø

Sykefravær

Utdrag av tabell 6.1

Totalt - prester	Prosent	1-3d	4-16d	16d-8u	>8u
Nord- Hålogaland	3,26	0,46	0,88	0,84	1,07
Den norske kirke	4,72	0,40	0,89	1,17	2,26

Sykefraværet for prester er under landsgjennomsnittet

Korttidsfraværet 1-3 dager er 0,06 over gjennomsnittet. En forklaring kan være at det over tid har vært fokusert på at egenmeldt sykefravær skal meldes. Innføring av planlegging i arbeidstidsregistreringsverktøyet "Tid" har medført økt registrering av egenmelding.

Det er også fokus på sykefravær med tanke på antall ledige stillinger og bruk av vikarer. Dette blir jevnlig tematisert i møter med proster, tillitsvalgte og verneombud. Dette følges også opp fremover.

Langtidsfraværet ligger under landsgjennomsnittet. En gjennomgang av sykefraværet viser at det generelle langtidsfraværet i liten grad dreier seg om arbeidsrelatert sykdom.

Alle ansatte	Prosent	1-3d	4-16d	16d-8u	>8u
Nord- Hålogaland	3,9	0,5	1,2	1,0	1,3
Den norske kirke	4,8	0,4	1,0	1,2	2,2

Sykefraværet for alle ansatte er under landsgjennomsnittet. Sammenliknes sykefravær alle ansatte med sykefravær totalt-presteskapet har presteskapet et lavere sykefravær enn øvrige ansatte. Det arbeides systematisk med å redusere sykefraværet.

Medarbeiderundersøkelsen

Oppsummert viser medarbeiderundersøkelsen at ansatte er fornøyde.

Rapporten vil bli fulgt opp i tett samarbeid med verneombudene.

Det videre arbeidet i bispedømmet vil gjennomføres i henhold til den anbefaling som er gitt av KR.

Samling 1

Målgruppen går igjennom rapporten med fokus på innhold og felles forståelse av resultatene i rapporten. Dette gjør biskop sammen med prostene, prostene sammen med prestene i prostiet og stiftsdirektør sammen med ansatte på bispedømmekontoret.

Samling 2

Med utgangspunkt i samling 1 skal det samsnakes om de resultatene rapporten viser. Deretter skal de tiltak som skal gjennomføres beskrives og gjennomføringsplan utarbeides og oppfølgingsrutine etableres.

Rutiner for intern varsling om kritikkverdige forhold

Nord-Hålogaland bispedømmeråd viser til "Varslingsrutiner for de som er ansatt i rettssubjektet Den norske kirke". Behandlet i AMU 24.11.2017, sak 32/2007.

Biskop og bispedømmeråd forholder seg til de håndbøker og rutiner som er utarbeidet for rDnk.

Det er et kontinuerlig arbeid, blant annet gjennom RAMU, med å senke terskelen for å melde avvik og kritikkverdige forhold. Det foreligger en prosedyre som er kjent for alle ansatte.

4.2 Likestilling

Kvinneandel i presteskapet

Kvinner	Totalt	Kvinneandel 2019	Kvinneandel 2018	Kvinneandel 2017	Kvinneandel 2016
24,3	73	33,29	27 %	29,8 %	30 %

Kilde: Lønns- og personalsystemet Aditro. Beregningsgrunnlaget er fast ansatte per 31.12.2019

Det jobbes systematisk med å holde fokus på å øke andelen kvinner i prestedtjenesten i bispedømmet. Kvinneandel i presteskapet er på 33,29 %. Dette er en økning g på 6,29 prosentpoeng i forhold til 2018.

Bispedømmerådet har som politikk at ingen skal diskrimineres på bakgrunn av kjønn, nedsatt funksjonsevne, etnisitet, seksuell legning eller religion.

Flere steder i bispedømmet er det kristne organisasjoner som eier bygninger som er vigslet til kirkelig bruk og hvor det holdes gudstjeneste. Noen organisasjoner ønsker ikke å samarbeide med kvinnelige prester, gjengiftede prester eller prester som er positive til å vie personer av samme kjønn. Vårt mål er å ivareta både søkere til stillinger i disse områdene, samt menigheten det søkes til i slike ansettelsesforhold.

Kvinneandel ved bispedømmekontoret

Kvinner	Totalt	Kvinneandel 2019
4,25	14	30,36%

Kilde: Tavla i gangen 31.12.2019

I forbindelse med opprettelsen av FØ avsluttet en kvinne sitt arbeidsforhold ved bispedømmekontoret fordi arbeidsoppgavene ble sentralisert.

Kvinneandel i lederstillinger, biskoper og proster

Kvinner	Totalt	Kvinneandel
2	9	22,2%

Kilde: DFØ/SAP. Tabellen viser antall og andel kvinner blant biskoper, domproster og proster i 2019

Det er ingen endringer i fordelingen av kvinneandel i lederstillinger. Det er ingen tilsatte kvinnelige proster eller biskop i 2019.

Søknader og tilsetninger presteskapet

Antall søknader	Antall kvinner	Prosentandel kvinner	Antall tilsetninger	Antall kvinner	Prosentandel kvinner
61	27	44,26%	16	8	50%

4.3 Vurdering av mislighetsrisiko

Fra og med 2017 er det etablert nye rutiner og systemer innenfor både økonomi- og personalområdet. I tillegg er en god del av avtaleverket innen f.eks. arbeidstid og ulike godtgjørelser noe endret.

Rutinebeskrivelser og systemoppsett (f.eks. arbeidsflyt for godkjenning) er etablert, med bl.a. krav om 2 godkjennerne før utbetaling skjer. På de fleste områder er siste godkjenning sentralisert til 1-2 personer, noe som anses som viktig for å ivareta lik praktisering av regelverket.

Det er relativt mange personer (både i bispedømmeadministrasjonen og i prostiene) involvert i ulike prosesser som medfører en økonomisk forpliktelse for bispedømmerådet og Dnk.

Med nye avtaleverk, rutiner og systemer kan det være grunnlag for å se nærmere på om arbeidet innenfor økonomi- og personalområdet i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet til å minimere mislighetsrisiko. En tydeligere ansvars- og fullmaktstruktur, som gjenspeiles i systemtekniske løsninger og arbeidsflyt, vil være et bidrag inn i dette sammen med tydelige rutinebeskrivelser og retningslinjer.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har vedtatt Etske retningslinjer for Nord-Hålogaland bispedømmeråd. I retningslinjene tematiseres følgende:

- Forhold på arbeidsplassen
- Habilitet
- Konfidensialitet
- Lojalitet
- Mobbing og diskriminering
- Forhold til rus/rusmidler
- Sosiale medier og media
- Ekstraverv
- Overgrep
- Reiser
- Forvaltning av offentlige midler
- Personlige gaver
- Interne misligheter
- Varsling

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har ingen indikasjoner på at det i 2019 har vært noen form for misligheter.

5 VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER

Med utblikk mot Kirke 2030, gi refleksjoner rundt hvordan medlemsundersøkelsen 2019 kan bidra til å nå målene våre.

Mye av statistikken for Den norske kirke viser nedadgående tendenser, nasjonalt og i vårt eget bispedømme. Dette vil antagelig fortsette fram mot 2030, og er en del av den virkeligheten kirken må forholde seg til. Grunnleggende sett er kirkens kall å formidle evangeliet gjennom ord og handling – et evangelium som alltid finner en adressat i forskjellige kulturer og kontekster. Utfordringen i Den norske kirke er å se hvordan evangeliet kommuniserer med både enkeltindivider og samfunnet i vår sammensatte folkekirkelige kontekst.

Medlemsundersøkelsen viser hvordan medlemmene i Nord-Hålogaland bispedømme vurderer sitt forhold til kirken. 66% av medlemmene er positive til kirken. Så og si alle medlemmer har vært med på noe knyttet til kirken i løpet av det siste året og 8 av 10 medlemmer sier de ville døpt barnet dersom de fikk barn nå.

Gudstjenester og kirkelige handlinger er samlet sett der de fleste av våre medlemmer møter kirken, og vil sannsynligvis fortsette å være det i tiden fremover, på tross av synkende tall. Årsrapporten viser at det er en sammenheng mellom stabilitet i preste- og kirkelige stillinger, og kvaliteten på det lokale kirkelige arbeidet. Gjennom mange år har rekruttering til kirkelige stillinger hatt høy prioritet i bispedømmet. Vi bør fokusere på både hvordan vi kan gjøre det attraktivt å bli værende i kirkelige stillinger over tid, samt ha en stabil kirkelig tilstedeværelse på tross av at det på sikt kan bli vanskelig å besette alle stillinger.

Undersøkelsen antyder at den lokale kirken hovedsakelig oppleves som et sted for tro. For de som oppgir at de er mer motivert av tradisjon enn personlig religiøsitet er kirken først og fremst et sted for markering av livsriter. I lokalsamfunnene oppfattes kirken som en viktig symbolbærer, og 76% sier at «det er viktig for meg at kommunen min vedlikeholder kirkebygg». Selv om ikke flertallet alltid er enige når kirken uttaler seg i det offentlige rom, antyder undersøkelsen at de fleste mener at kirken bidrar positivt inn i samfunnet.

Undersøkelsen fordeler medlemmene i følgende grupper:

- Rød gruppe 26%: Avvisende til tro, besøker sjelden eller aldri kirken
- Gul gruppe 57%: Åpen for tro og/eller besøker kirken flere ganger i året
- Grønn gruppe 17%: Troende, besøker kirken ofte.

Nord-Hålogaland bispedømme ligger noe høyere i rød og gul gruppe, og noe under snittet i grønn gruppe, i forhold til resten av landet.

På bakgrunn av medlemsundersøkelsen kan en forstå de fleste medlemmer av kirken (gul gruppe) som mennesker som lever i spennet mellom en sekularisert kultur og sitt eget behov for livsfortolkning og mening.

Det relasjonelle arbeidet mellom lokalkirken og lokalsamfunnet er grunnleggende for at mennesker velger å markere livsriter som dåp, gravferd og konfirmasjon i kirken, delta på trosopplæringstiltak og andre kirkelige arrangementer. Tilliten til lokalkirken er avgjørende for at den skal oppleves som et relevant sted for tros- og livsfortolkning.

Medlemsundersøkelsen viser at mange av kirkens medlemmer er engasjerte for rettferdighet og klima/miljø både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. I ethvert lokalsamfunn finnes mennesker som har behov for omsorg og fellesskap. Det vil derfor være viktig for kirken å satse på diakoni i årene som kommer, da dette gir kirken troverdighet i lokalsamfunnet. Dette bør gjenspeiles både i gudstjenester og i diakontjenesten i menighetene.

Undersøkelsen viser at kunst- og kulturarrangement er den sammenheng hvor flest medlemmer besøker kirken, etter begravelser. Det kulturelle aspektet ved gudstjenestearbeid og kirkelig handlinger er sannsynligvis en mye viktigere del av å skape rammer for tros- og livsfortolkning for våre medlemmer enn vi er vant til å tenke. Dette utfordrer kirken til økt satsning på blant annet kirkemusikkompetanse fram mot 2030.

Ifølge undersøkelsen ønsker 65% av medlemmene i Nord-Hålogaland at barn og unge skal lære bibelfortellingene. Tallene i årsrapporten viser at vi som bispedømme har store utfordringer med å nå unge etter konfirmasjonsalder. Vi mangler i for stor grad tilbud og fellesskap hvor unge mennesker kan kjenne tilhørighet og vokse i tro. Trosopplærings-tiltakene bør i større grad knyttes til langsgående tiltak enn det som har vært tilfelle til nå, og det må være et økt fokus på tilbud for unge i aldersgruppen 13-17 og unge voksne (18-30).

Undersøkelsen viser at medlemmene foretrekker å få informasjon gjennom digitale kanaler. Derfor er det viktig at alle menigheter i bispedømmet har tilgjengelige nettsider med relevant informasjon, samt tar i bruk sosiale medier.

Det er mye godt arbeid som gjøres i bispedømmet gjennom gudstjenester, diakonalt arbeid, kulturelt arbeid og gjennom trosopplæringen. Medlemsundersøkelsen viser at vi på tross av synkende statistikk fortsatt er en relevant kirke for folk flest. Vår utfordring i tiden framover er å være en kirke som formidler evangeliet troverdig, på tross av svingninger og forskjellige kulturelle kontekster. Vi tror derfor det vil være nyttig å dreie fokuset bort fra det å øke oppslutning og stanse synkende tall, til å fokusere på å møte mennesker som søker kirken og ønsker å ha et forhold til den.

6 ÅRSREGNSKAP

Ledelseskommentar årsregnskapet 2019

Innledning

Nord-Hålogaland bispedømmeråd er et folkevalgt organ som velges etter regler fastsatt av Kirkemøtet. Videre er bispedømmerådet en del av rettssubjektet Den norske kirke og dekker Troms og Finnmark fylker og Svalbard.

Hovedoppgavene for bispedømmerådet er regulert i Kirkeloven § 23 og andre bestemmelser i Kirkelov og Gravferdslov, samt gjennom delegasjon av myndighet fra Kirkemøtet/Kirkerådet. Viktige oppgaver er av forvaltningsmessig karakter knyttet til prestedtjenesten og forvaltning av ulike tilskudd.

Ved utgangen av 2019 var det 100,85 årsverk ved Nord-Hålogaland bispedømmeråd (inkl. Svalbard Kirke), fordelt på 85,0 prestestillinger, 11,25 i administrasjonen og 4,6 andre.

Vurdering av vesentlige forhold

Nord-Hålogaland bispedømmeråds tildeling til drift er kr. 88.946.000,-.

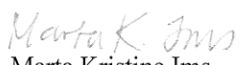
Bispedømmerådet har utfordringer i fht. rekruttering til prestestillinger, noe som blir synliggjort når det gjelder økonomiske resultater.

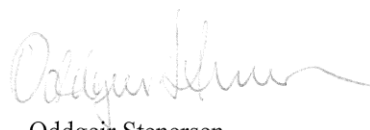
Den vesentligste årsaken til et samlet mindreforbruk i driftsregnskapet på kr. 3.264.000 er å finne innenfor lønn og godtgjørelser hvor mindreforbruket utgjør kr. 3.324.000. Årsaken til mindreforbruket er et høyt antall stillinger som betjenes av vikarer/pensjonister hvor lønnskostnadene er lavere enn for fast ansatte. For Kirkelig administrasjon er mindreforbruket kr. 1.181.000. Dette som følge av landtidssykemelding og vakante stillinger.

Refusjoner knyttet til sykefravær og foreldrepermisjoner er ca. kr. 615.000 høyere enn budsjettet. Reisekostnader er ca. kr. 1.100.000 over budsjett. Dette har sammenheng med bedre tilgang på vikarer enn forutsatt i budsjettet.

Tildelingen til trosopplæring, diakoni, undervisning og kirkemusikk er kr. 31.165.000. Disse øremerkede midlene fordeles videre til fellesråd/menighetsråd etter egne rutiner og kriterier, og går i hovedsak til finansiering av lokale stillinger. Mindreforbruk i 2019 for budsjettgruppe 1B – Tilskudd er på kr. 777.000. 3.000). Også på dette området skyldes mindreforbruket i stor grad vakanser og sykefravær i de lokale stillingene. Videre er det utfordringer knyttet til enkelte fellesråds overholdelse av våre krav til rapportering, noe som har medført avkortning av våre utbetalinger.

Tromsø, 28.02.2020.

Marta Kristine Ims
bispedømmerådsleder

Oddgeir Stenersen
stiftsdirektør

Budsjettgruppe 1A

Tildeling til lønn og drift i budsjettgruppe 1A var i 2019 på til sammen 88.946.000. Dette er ikke inkludert mindreforbruket fra 2018 på kr. 4.878.000, da dette er avsatt som egenkapital for senere disponering ved behov.

Totalt ble det kostnadsført kr. 85.682.000, som gir et mindreforbruk på kr. 3.264.000. Mindreforbruket utgjør 3,67 % av tildelingen.

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Budsjettgruppe 1A - Driftsregnskapet	31.12.2019	31.12.2019	
Inntekter	-2 125	-1 482	643
Vareforbr/tilskudd	278	200	-78
Lønnskostnader	70 810	74 134	3 324
Andr driftskostn	16 719	16 094	-625
Sum budsjettgruppe 1A	85 682	88 946	3 264

Kontoklasse 3 – Inntekter viser en merinntekt på kr. 643.000.

Dette skyldes i hovedsak merinntekt knyttet til tilskuddet fra UiT Norges Arktiske Universitet til studentprestetjenesten, tilskudd fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til prosjekt om Kvenske salmer, husleietrekk for vikarboliger, tilskudd fra Mellomkirkelig Råd vedr. SKKB-arbeidet og bispedømmets andel av øremerket tildeling til Den norske kirkes gravplassforvaltning.

Kontoklasse 4 – Tilskudd til eksterne viser et merforbruk på kr. 78.000.

Kostnader her er i hovedsak knyttet til driftsstøtte til Kirkens SAS Nord-Hålogaland, Tromsø Internasjonale Kirkefestival og Samarbeidsrådet for Kristne Kirker i Barentsregionen (SKKB), Dette er tilskuddsordninger i regi av Nord-Hålogaland bispedømmeråd og kommer i tillegg til de sentrale tilskuddsordningene i budsjettgruppe 1B.

Kontoklasse 5 – Lønnskostnader viser et samlet mindreforbruk på kr. 3.324.000.

Mindreforbruket her skyldes i hovedsak vakanser både i presteskaper og ved bispedømmekontoret, samt økte syke- og fødselspengerefusjoner fra NAV i forhold til budsjettet, og andre lønnsrelaterte refusjoner (misjonsrådgiver, prestestilling i Tjeldsund kommune).

Direkte lønnskostnader for fast ansatte og vikarer (inkl. tilleggslønn, feriepenge og arbeidsgiveravgift) viser et mindreforbruk på kr. 1.534.000.

Syke- og fødselspengerefusjoner viser en merinntekt på kr. 615.000 i fht. budsjettet kr. 1.750.000.

Andre lønnsrelaterte refusjoner og avsetninger viser en merinntekt på kr. 1.046.000.

Mindreforbruket er forholdsmessig stort innenfor Kirkelig administrasjon, med kr. 1.181.000 av et samlet lønnsbudsjett på kr. 11.015.000. Dette utgjør 10,7 % av budsjettet.

Tilsvarende er mindreforbruket innenfor Presteskaper på kr. 2.142.000 av et samlet lønnsbudsjett på kr. 63.119.000. Dette utgjør kun 3,4 % av budsjettet.

Kontoklassene 6, 7 og 8 – Andre driftskostnader (drifts- og reisekostnader) viser et samlet merforbruk på kr. 625.000.

Dette skyldes hovedsakelig reisekostnader, som har et merforbruk på kr. 937.000. Driftskostnadene har et mindreforbruk på kr. 315.000.

Budsjettgruppe 1B og andre tilskudd

Tildelingen til trosopplæring, diakoni, undervisning og kirkemusikk i budsjettgruppe 1B var i 2019 på til sammen kr. 30.591.000. I tillegg har bispedømmerådet disponert OVF-midler i 2019 på kr. 574.000. Totalt utgjør dette kr. 31.165.000. Dette er ikke inkludert mindreforbruket fra 2018 på kr. 2.523.000, da dette er avsatt som egenkapital for senere disponering ved behov.

Tilskudd relatert til diakoni og undervisning gjelder for 16 diakonstillinger (hvorav 2 nye i 2019) og 14 kateketstillinger, som alle er ansatt i fellesrådslinja.

Totalt ble det kostnadsført kr. 30.388.000, noe som gir et mindreforbruk på kr. 777.000. Mindreforbruket utgjør 2,49 % av tildelingen.

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Budsjettgruppe 1B, 2, 3 m.fl. - Tilskudd *	31.12.2019	31.12.2019	
Trosopplæring	15 795	17 488	1 693
Diakoni/Undervisning/Kirkemusikk m.m.	14 019	13 103	-916
Domkirke (Oslo og Nidaros)	-	-	-
Gruppe 2 (kun KR)	-	-	-
Gruppe 3 (kun KR)	-	-	-
Annet (inkl OVF utbet til eksterne)	574	574	-
Sum budsjettgruppe 1B, 2, 3 m.fl.	30 388	31 165	777

Tilskudd til trosopplæring viser et mindreforbruk på kr. 1.693.000. I hovedsak skyldes dette forhold hos fellesrådene (bl.a. vakanser/sykefravær i stillinger) som medfører at de ikke bruker tildelte tilskuddsmidler tidligere år slik at har blitt gjort avregning på utbetalingene for 2019.

Tilskudd til diakoni, undervisning og kirkemusikk viser et merforbruk på kr. 916.000. Dette skyldes etterslep/korrigeringsgjelder som gjelder 2018.

Særskilt om OVF-tilskuddet

Avkastningen fra Opplysningsvesenets fond er primært ment brukt til nye tiltak og prosjekter som kan bidra til en stadig fornyelse av kirken. De disponible fondsmidler til kirkelige formål skal i hovedsak benyttes innenfor de arbeidsfelter Kirkemøtet til enhver tid vedtar som satsningsområder. Prosjektene kan ha en varighet fra ett til tre år. Det må søkes for hvert år. Allerede igangsatte prosjekter vil prioriteres de påfølgende år, men dette forutsetter at foreløpig prosjektrapport viser at prosjektet har den planlagte progresjon.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har vedtatt følgende kriterier for tildeling av OVF-midler:

- Søknader til finansiering av større prosjekter innen diakoni og kirkemusikk/kultur, herunder også tverrfaglige prosjekter av typen kulturdiakoni. Dette bør være prosjekter som har som målsetting å bygge kompetanse og etablere aktiviteter som kan videreføres etter at prosjektperioden er avsluttet.
- Søknader til finansiering av mindre enkeltprosjekter innenfor satsningsområdene
 - Diakoni
 - Kirkemusikk og kultur
 - Barn og unge
 - Gudstjenesteliv
 - Samisk kirkeliv

Følgende kan søke om tilskudd fra OVF:

- Lokale og regionale råd og grupper innen Den norske kirke
- Instanser innen Den norske kirke hvis virkefelt omfatter hele landet eller en større region enn ett bispedømme

OVF-tildelingen for 2019 var på kr. 574.000 (uendret siste 3 år).

Tildelingen er i sin helhet disponert til tilskudd til ulike menighetsråd/fellesråd etter søknader fra disse.

<i>Spesifikasjon av OVF-midlene:</i>	2019
OVF	Regnskap
Administrasjon	-
Diakoni	143
Barn og unge	27
Gudstjenesteliv	-
Kirkemusikk og kultur	364
Samisk kirkeliv	-
Andre fellestiltak (inkl SMM)	40
Internasjonale og økumeniske organisasjoner	-
OVF-midler totalt	574